

Kouluttajan käsikirja

**Intercultural Training for Educators- InterTrainE
2018-1-UK01-KA204-047987**

IO5: Aikuiskouluttajan käsikirja

Aktiviteetin johtaja: CLP, Edinburgh

Kirjoittanut: Chrysi Koundouraki (UK)

Perustuu Katerina Stranin (Iso-Britannia), Monica Miglionicon ja Valeria Zampagnin (Italia), Kalli Rodopouloun (Kreikka), Marja-Liisa Heleniuksen (Suomi) kirjoituksiin.

Pvm: 06/ 12 /2019

Paikka: Edinburgh, UK

ESIPUHE

Tämän käsikirjan tarkoitus on auttaa kouluttajia, jotka ottavat osaa projektin yhteiseen henkilöstökoulutukseen ja antaa heille ohjeistusta teorioita sekä opetussuunnitelman sisältöä koskien.

Kouluttajien käsikirja aikuiskouluttajille tarjoaa käytännön tietoa ja taustatietoa tässä projektissa kehitetystä opetussuunnitelmasta ja koulutusmateriaaleista. Käsikirja antaa myös yleistietoa koulutuksen tavoitteista, opetussuunnitelman ja moduulien sisällöstä, sekä selostaa arvostelu- ja arviointiprosessin. Se kuvailee menetelmät ja niiden edut, korostaen monimuoto-opetuksen kuvausta.

Käsikirja on hyödyllinen työkalu kenelle tahansa aikuiskouluttajalle/opettajalle, sillä se sisältää käytäntöjä ja tekniikoita, joita voidaan soveltaa koulutusmateriaalimme lisäksi myös missä tahansa aikuiskoulutuksen tunnilla.

Kukin partneri on valmistellut yhden luvun käsikirjassa asiantuntemuksensa mukaisesti, sekä antanut panoksensa lopputuotteeseen. Partnerit lähettivät työnsä CLP:lle, joka tuotti lopullisen sisällön koulutusoppaaseen. Tämä käsikirja on saatavilla kaikilla partnerikielillä.

Sisältö

1. Tietoa projektin ja koulutuksen tarkoituksesta ja tavoitteista	p. 2
2. Roolisi kouluttajana	p. 4
3. Erityistietoa kurssin toteuttamisesta ja materiaaleista	p. 13
4. Jäänmurtamis- ja tiiminrakennusaktiviteetteja aikuisoppijoill	p. 21
5. Aikuisoppijoiden arvioinnin tekniikat	p. 61
6. Viitteet	p. 83
7. Lisälukemista	p. 84

1. Tietoa projektin ja koulutuksen tarkoituksesta ja tavoitteista

InterTrainE-projektissa suunnitellaan ohjelma maahanmuuttajien kanssa työskenteleville aikuiskouluttajille. Tätä tarkoitusta varten projektipartnerit suorittavat seuraavat tehtävät:

a) suorittavat tarveanalyysin kussakin partnerimaassa ja tuottavat kansalliset raportit sekä projektiraportin maahanmuuttajien kanssa työskentelevien kouluttajien kulttuurienvälisistä koulutustarpeista

b) tutkivat maahanmuuttajien integraatiokäytäntöjä, olemassa olevia kulttuurienvälisen koulutuksen ohjelmia ja koulutusrakenteita maahanmuuttajille ja kouluttajille partnerimaissa

c) vertailevat ja analysoivat tämän tutkimuksen tuloksia kehittääkseen tarveanalyysin kouluttajien kulttuurienväliselle koulutukselle

d) kehittävät kansainvälisesti kilpailukykyisen modulaarisen opetussuunnitelman, joka noudattaa aikuiskoulutukseen erikoistuneita pätevyysstandardeja (EQF Level 5)

e) kehittävät käsikirjan kouluttajille, joka tulee sisältämään oppimistuloksia, teoreettiset puitteet peruskonsepteista sekä itse koulutuspaketin, joka tulee sisältämään käytännön harjoituksia ja mahdollisuuksien mukaan tapaustutkimuksia. Projektin alussa kukin partnerimaa laatii tietokannan sidosryhmistä, johon kerätään projektin tarkoitukseen liittyviä toimijoita: aikuiskoulutuksen ja kulttuurienvälisen koulutuksen asiantuntijoita, maahanmuuttajakeskuksia, jotka tarjoavat koulutusta, muita osapuolia, jne.

f) soveltaa koulutusmateriaalia avoimeksi oppimisresurssiksi, jossa se on saatavilla sidosryhmille ja muille kiinnostuneille.

Käsikirjan eli O5-tuotoksen tavoitteena on tarjota kouluttajille selkeä määritelmä oppimistuloksista ja aktiviteeteista, joiden tarkoituksena on auttaa osallistujia ne saavuttamaan. Ohjelman metodologia perustui seuraaviin periaatteisiin.

Ensimmäinen askel oli löytää aktiviteetin 2 tutkimuksen painopisteet opetussuunnitelmaa varten sekä määrittää nämä painopisteet sekä opetussuunnitelman elementtien suhteellinen painotus.

Tämä oli tärkeä vaihe sen takaamiseksi, että opetussuunnitelma heijastaa aikuiskouluttajien koulutustarpeita maahanmuuttajien kouluttamisessa, ja siten taata ohjelmasta valmistuvien menestyminen. Kun yleiset painopisteet oli määritetty, määritettiin niiden suhteellinen painotus opetussuunnitelmassa.

Tutkimuslöydökset ja tulokset loivat taas pohjan päätöksenteolle. Nämä opetussuunnitelman elementit modularisoitiin sitten yhteisesti päätetyn mallin mukaisesti ja kukin moduuli määrättiin eri partnereille kurssin sisällön mahdollisimman suuren joustavuuden sallimiseksi.

InterTrainE-kurssi suunniteltiin **täyttämään** aukko kulttuurienvälisessä koulutuksessa aikuisten maahanmuuttajien kouluttajille. Kurssin tarkoituksia varten ja sen oleellisuuden lisäämiseksi kaikissa partnerimaissa käytämme UN:n maahanmuuttoviraston määrittämää maahanmuuttajasta:

UN:n maahanmuuttovirasto ([UN Migration Agency](#), IOM) [määrittelee maahanmuuttajan](#) henkilönä, joka muuttaa tai on muuttanut kansainvälisen rajan yli tai valtion sisäisesti omasta asuinpaikastaan, huolimatta:

- (1) henkilön lainmukaisesta statuksesta
- (2) onko muutto vapaaehtoista tai pakotettua
- (3) mitkä muuton syyt ovat
- (4) mikä oleskelun pituus on.

(<https://www.un.org/en/sections/issues-depth/migration/index.html>)

Tämä tarkoittaa sitä, että kurssi soveltuu aikuisoppijoiden kouluttajille, jotka ovat vapaaehtoisia maahanmuuttajia, pakolaisia, turvapaikanhakijoita soveltuessa, huolimatta näiden maahanmuuttostatuksesta, oleskelun pituudesta tai koulutuksesta. Väistämättä jotkin lähestymistavoista ja materiaaleista ovat erilaisia eri maahanmuuttajaryhmien kohdalla, esimerkiksi jos oppijoilla, jotka ovat kohdanneet trauman, ovat lukutaidottomia, ovat pitkittyneessä maahanmuuttotilanteessa tai hakevat turvapaikkaa, on eri tarpeita kuin niillä, jotka ovat olleet kohdemaassa enemmän kuin muutaman vuoden. Kun erottelu tulee tehdä, tämä selostetaan kurssimateriaaleissa ja sopivat vaihtoehdot annetaan vastaaville maahanmuuttajaryhmille.

2. Roolisi kouluttajana

Maahanmuuttajien koulutuksessa on monia haasteita. Iso-Britanniassa, Kreikassa, Italiassa ja Suomessa aikuisten maahanmuuttajien kanssa työskentelevien kouluttajien ja opettajien sekä maahanmuuttajien itsensä parissa suoritetun kyselytutkimuksen mukaan, joka julkaistiin IO1-raporttina projektissamme, on selvää, että sekä kouluttajien että oppijoiden mielestä on tarvetta kulttuurienväliseen koulutukseen aikuisten maahanmuuttajien kouluttajille. Vastaukset sekä kouluttajilta että oppijoilta antoivat selkeän viitteen siitä, mitä koulutukseen tulisi sisällyttää monikulttuurisessa luokkahuoneessa kohdattujen haasteiden perusteella.

Yleisin yhteinen tarve kouluttajille on kaikissa neljässä maassa esille tullut tarve viestintätaitoihin. Konfliktinhallinta- ja ratkaisutekniikat mainittiin myös aiheina, jotka vaativat kehittämistä. Koulutusta

sosiaalisen inklusion tekniikoissa, etenkin vasteena psykologisen trauman kokeneille henkilöille, pidettiin myös tärkeänä, vaikka vain perustasolla. Kouluttajista tuntui, että he voisivat hyötyä tehokkaammista tiimirakennustekniikoista ja lämmittelyaktiviteeteista, joita käyttää maahanmuuttajien kanssa luokkaopetuksessa osallistumisen ja sosiaalisen integraation rohkaisemiseksi.

Monet kouluttajat mainitsivat keskittymisen kulttuurieroihin tärkeänä aiheena. Kohteliaisuuden, ryhmädynamiikan ja sukupuolten välisten suhteiden aiheet tulivat myös esiin. Ryhmätyö on myös toistuva teema, ja monet kommentoivat myös sellaisten maahanmuuttajien opettamista, jotka ovat läpikäyneet traumoja, koettavat selvitä opiskelun ja työn kanssa tai ovat lukutaidottomia. Lainsäädäntökehys sekä kaksikielinen ja monikielinen koulutus olivat alueita, jotka myös todettiin toivottaviksi maahanmuuttajien kanssa työskentelevien kouluttajien kehittämiseksi, mutta ne ovat myös alueita, joita voi olla erityisen haastavaa käsitellä tämän hankkeen puitteissa, koska ne ovat erilaisia kussakin kumppanimaassa. Itse maahanmuuttajat mainitsivat myös opettajien empatian ja kiinnostuksen erittäin tärkeinä sekä riittävän avun mahdollisissa kieliongelmissa.

Sosiaaliset käytännöt ja häpeä, kun havaittiin tietämättömyyttä heidän suhteen, oli toinen toistuva teema, joka näytti aiheuttavan epä mukavuutta monille oppijoille. Osallistumismenetelmät ja ryhmätyöt tunnistettiin opetusmenetelmiksi, jotka näyttivät aiheuttavan kitkaa johtuen joko ryhmän opiskelijoiden erilaisesta asenteesta työtaakkaan tai johtuen opetustekniikan vieraasta luonteesta, mistä syystä opettajat tunnistivat tällaiset menetelmät myös kehitysalueeksi, ja vaikka se on tärkeä tekniikka ryhmäilmapiirin luomiseksi, on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, kuinka nämä toiminnot suoritetaan asianmukaisella herkkyydellä.

Kaikkien neljän maan vastausten koko otoksessa opettajat olivat itse korkeasti koulutettuja ja kokeneita opettamaan (useimmiten 5–10 vuotta opetuskokemuksella), ja pienempi osa oli erittäin kokenut erityisesti maahanmuuttajien opetuksessa. Noin puolella kaikkien maiden otoksesta oli kokemusta kulttuurienvälisestä koulutuksesta, mutta voidaan päätellä, että ei ole olemassa johdonmukaista lähestymistapaa siihen, onko tämä pakollinen osa opettajien koulutusta vai ei, ja kaikki neljä ovat havainneet tämän johdonmukaisen lähestymistavan puuttumisen. Vaikuttaa myös siltä, että heidän opettamisensa oppilaitoksissa ei aina ollut selkeää kirjallista politiikkaa tällaisissa asioissa. Vaikuttaa siltä, ettei missään maassa ole vakiintunutta kurssia, joka olisi erityisesti suunnattu kulttuurienväliseen koulutukseen maahanmuuttajien kanssa työskenteleville opettajille.

Maahanmuuttajien opettamisessa ja koulutuksessa on paljon haasteita, ja vaikka kaikki maahanmuuttajien ryhmät ovat erilaisia ja jokainen yksilö on erilainen, on olemassa strategioita, joita voidaan soveltaa ryhmästä huolimatta. Artikkelissaan Maunonen-Eskelinen, Kaikkonen ja Clayton (2005) toteavat, että "maahanmuuttajien kanssa työskentelevillä kouluttajilla tulisi olla monikulttuurinen näkökulma," mikä tarkoittaa "kriittistä ja reflektiivistä ymmärtämystä itsestä ja toisista historiallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa, tietoisuutta molemmista eduista ja ihmisten samankaltaisuuksista" (s. 5). He myös määrittävät, että "kouluttajille ja ohjaajille tämä tarkoittaa käytännön sulauttamista tietoisuuteen omasta henkilökohtaisesta ja kulttuurisesta taustastaan ja kokemuksistaan sekä opiskelijoidensa ja asiakkaidensa taustasta (Kerka, 1992)." (Maunonen-Eskelinen et al, 2005)

Maunonen-Eskelinen et al, heijastaen Kerkaa (1992), ovat tehneet yhteenvedon viidestä strategiasta kouluttajille ja monikulttuurisille maahanmuuttaja-aikuisille, jotka mielestämme on tärkeää pitää mielessä, ja näiden ja muiden resurssien ja omien näkemystemme pohjalta olemme muotoilleet neljä avainstrategiaa kouluttajille:

1. Suhteen rakentaminen oppijoihin ja luottamuksen ilmapiirin luominen, hyväksyntä ja rohkaiseminen.
2. Transformatiivinen oppiminen "tunnistaa yksilön kyvyn sisäiseen muutokseen korostamalla aikuiskoulutettavien kokemuksia" (Giannoukos G et al 2015, s. 239). Tämä merkitsee eri taustoista tulevien aikuisten käyttämistä resurssina, toistensa kokemuksista oppimista (Maunonen-Eskelinen et al

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

2005, s. 3-4). Opiskelijoiden saaminen mukaan vuorovaikutukseen mahdollisimman interaktiivisella ja osallistavalla tavalla.

3. Psykologisen tuen ja rohkaisun tarjoaminen, myönteisen minäkuvan edistäminen, kunkin opiskelijan näkeminen yksilönä, jota tulisi rohkaista löytämään oma tiensä.

4. Verkostojen rakentaminen ryhmässä ja yhteistyön rohkaiseminen. Verkosto voi myöhemmin toimia maahanmuuttajille arvokkaana resurssina ystävyys-suhteiden ja kontaktien solmimiseksi. (Maunonen-Eskelinen et al 2005, p. 3-4)

Seuraavassa katsomme näitä strategioita tarkemmin, mukaan lukien joitakin käytännön vinkkejä.

2.1 Suhteen rakentaminen oppijoihin ja luottamuksen ilmapiirin luominen

Haasteiden tunnistaminen

Koulutuksen alussa on tärkeää oppia tuntemaan koulutettavat. Tämä on erityisen tärkeää, kun kohderyhmällä on erityistarpeita tai erilaiset taustat, kuten usein on maahanmuuttajaoppijoiden kohdalla. On myös erittäin tärkeää tunnistaa ja ymmärtää kunkin ryhmän pääasialliset haasteet, joita voivat olla kieliongelmat, kulttuurierot, erilaiset koulutustaustat, erilaiset odotukset, jne. ja keskittyä niiden ratkaisemiseen:

- a. Vähäiset kielitaidot kurssikielessä on huomattava tekijä, joka vaatii kouluttajalta ymmärrystä, kärsivällisyyttä ja rohkaisua. Voi olla välttämätöntä tehdä enemmän työtä joidenkin vähäisen kielitaidon omaavien yksilöiden auttamiseksi.
- b. Erilaiset kulttuuritausta aikuisten maahanmuuttajaoppijoiden keskuudessa on suuri haaste kouluttajille. Tätä voidaan lähestyä oppimalla tuntemaan oppijat yksilöllisesti ja luomalla luottamusta koko ryhmän keskuudessa. Tätä käsitellään enemmän alla.
- c. Erilaiset koulutustaustat on myös haaste kouluttajille, etenkin valitessa kunkin ryhmän kanssa käytettäviä menetelmiä ja materiaaleja. Saattaa olla tärkeää tarjota joillekin opiskelijoille erityistukea. Tärkeintä on kuitenkin kohdella kaikkia yhtäläisesti koulutuksen tasosta huolimatta, eikä eritellä opiskelijoita vaan sen sijaan tarjota tukea tarvittaessa.
- d. Opiskelijoiden erilaisia odotuksia voidaan kohdata käymällä läpi kurssin opintosuunnitelman ja tavoitteet ja keskustelemalla mahdollisista kysymyksistä, kuten alla selostetaan.

2.2 Luottamuksen ja rohkaisevan ilmapiirin rakentaminen

Alusta alkaen on tärkeää luoda luottamuksen ilmapiiriä ja rohkaista oppijoita kertomaan itsestään, taustoistaan (ikä, perhetausta, koulutus, työkokemus, muut henkilötiedot, kun näiden jakaminen on oleellista tai oppijat ovat halukkaita jakamaan näitä). Tämä auttaa kouluttajaa tutustumaan paremmin oppilaisiin ja antaa myös oppijoiden jakaa kokemuksia ja tuntea olonsa mukavaksi niin kouluttajan kuin muiden osallistujien seurassa. Paras ja tärkein tapa auttaa oppijoita näiden henkilökohtaisessa kehityksessä on rakentaa heihin suhdetta, oppia tuntemaan heidät ja sallia heidän tuntea sinut ja luottaa sinuun, ei niinkään auktoriteettina vaan henkilönä, joka ymmärtää ja haluaa ymmärtää heitä. On myös tärkeää luoda avoin ja hyväksyvä ilmapiiri, joten kouluttajan

tulisi tehdä parhaansa välttää entnosentrismiä ja kaikenlaista tuomitsevaa arvostelua muiden kulttuurien suhteen. Pää tavoitteena on ymmärtää toistensa kokemuksia.

On tärkeää yrittää saada opiskelijat mukaan keskusteluun ensimmäisen tunnin aikana, jotta voit myös paremmin arvioida heidän kielitaitoaan ja koulutustasoaan ja tunnistaa yksilöt, jotka saattavat tarvita enemmän tukea tulevaisuudessa.

2.3 Tavoitteiden määrittely

On myös tärkeää selkeyttää koulutuksen oppimistavoitteet, aikataulu ja opetussuunnitelma. On tärkeää keskustella odotuksista, joita koulutettavilla on kurssin ja kouluttajan suhteen väärinymmärrysten välttämiseksi. Kouluttajien tulisi käydä läpi koko prosessi tavoitteista, työmenetelmistä, materiaaleista odotettuihin tuloksiin ja arviointiin. Tämä saattaa vaikuttaa itsestään selvältä, mutta se on erittäin tärkeää ymmärryksen ja luottamuksen luomiseksi ryhmässä alusta lähtien.

Käytännön vinkkejä

On monia eri tapoja, joilla voidaan saavuttaa yllä mainitut seikat. On tärkeää pitää mielessä käyttää "opetustekniikoita, jotka ovat kehityksellisesti ja kognitiivisesti soveltuvia, kuten tekniikoita, jotka sisältävät konkreettista kokemuseräistä oppimista, saavat opiskelijat osallistumaan kyselemällä ja testaamalla omia ideoitaan, sallivat yhteisöllisen oppimisen, sekä temaattista opetusta, joka integroi sisältöä ja taitoja" (Gonzalez, J.M.; Darling-Hammond, L., 1997, käännös).

Tässä on joitakin käytännön suosituksia ensimmäistä koulutussessiota varten:

- Aloita ensimmäinen tunti esittelemällä itsesi ja taustasi.
- Pyydä opiskelijoita esittelemään itsensä pikaisesti – nimi, ikä, perhetausta, koulutus, työkokemus, muut henkilökohtaiset tiedot (mutta vain jos oppija haluaa jakaa ne).
- Muodosta pieniä ryhmiä / pareja ja anna ryhmille tehtäväksi keskustella ja kirjoittaa ylös odotukset, joita heillä on kurssin / koulutuksen suhteen. Näin opiskelijat oppivat tuntemaan toisensa ja muodosta suhteen toisiinsa, ja jakaa odotuksensa.
- Lue ja keskustele oppijoiden odotuksista luokan kanssa. Selitä sitten opetussuunnitelma, työmenetelmät, aikataulut ja koulutuksen sisältö sekä oppimistavoitteet, odotetut tulokset ja arviointi huolella. Kysy oppijoilta, onko heillä kysyttävää, sillä on erittäin tärkeää, että he ymmärtävät nämä seikat. On tärkeää, että kaikki ymmärtävät, mitä heidän tulee tehdä menestyäkseen kurssilla.
- Muodosta pieniä ryhmiä / pareja ja keskustele kulttuurieroista ja samankaltaisuuksista tarkemmin – esim. ajan, kunnian, työn, vapaa-ajan, uskonnon käsitteet jne. kunkin osallistujan kulttuurissa. (Tämä harjoitus voidaan tehdä myös myöhemmin kurssilla.)
- Voit myös toteuttaa tehtävän/ tehtäviä, jossa osallistujat keskustelevat maahanmuutosta omissa maissaan yleisellä tasolla, jotta opiskelijat oppivat enemmän toistensa taustoista. InterTrainE-moduleissa on hyödyllisiä harjoituksia ja tehtäviä, joita voidaan käyttää tähän tarkoitukseen.
- Anna kaikille tarpeeksi aikaa ilmaista itseään, älä tuomitse tai arvostele heidän tarinoitaan.

- Kuten yllä on keskusteltu, kohtelee kaikkia ryhmässä yhtäläisesti taustasta, kielitaidosta ja koulutuksesta riippumatta. Anna yksilöllistä tukea tarvittaessa.
- Käytä multimodaalisia opetusstrategioita, jotka tarjoavat tietoa monilla tavoin, kuten suullisesti, kirjallisesti, kuvien, grafiikan, kinestetikan keihin (Gonzalez, J.M.; Darling-Hammond, L., 1997).

Joitakin yleisempiä strategioita, jotka saattavat auttaa rakentamaan luottamuksen ilmapiiriä koulutuksen aikana:

- Kuuntele opiskelijoitasi: opiskelijoiden kuunteleminen aktiivisesti on tapa oppia näiden motivaatioista, haluista ja huolista.
- Kysy luokaltasi kysymyksiä: kun olet kuunnellut aktiivisesti, syvennä ymmärtämystäsi kysymällä opiskelijoilta kysymyksiä heistä itsestään. Saavutat kaksi asiaa: saat selkeyttä opiskelijoiden ajatuksista ja motivaatiosta, ja opiskelijat tuntevat, että olet kiinnostunut siitä, mitä he sanovat.
- Vastaa tarkoituksenmukaisesti: ilon tai ahdistuksen hetkellä voit käyttää sitä, mitä tiedät opiskelijasta auttaaksesi tätä. Kun esittelet uuden opiskeluyksikön luokahuoneessa, voit liittää sen suoraan opiskelijan intresseihin. Ajattelemalla kriittisesti, mitä opiskelijat ovat, mitä he uskovat, miten he haluavat saada palautetta ja mitä he tarvitsevat, voit korjata asian nopeastikin pitkittämättä ongelmaa.
- Ota opiskelijoiden tunteet huomioon: käytä empatiaa auttamaan opiskelijoita siinä, että he tietävät, etteivät ole yksin.
- Puolusta opiskelijoita: näytä opiskelijoille, että arvostat heitä toimimalla heidän äänenään kun he sitä tarvitsevat.
- Kerro opiskelijoille itsestäsi: salli opiskelijoiden tutustua sinuun. Kun he näkevät sinut todellisena ihmisenä, on heidän helpompi luottaa sinuun.
- Ota osaa yhteisötapahtumiin: anna opiskelijoiden nähdä, että teet asioita ja että olet ihminen kuten hekin. Osallistu heidän kanssaan kulttuuritapahtumiin näyttääksesi tukea.
- Muista päivämäärät, jotka ovat tärkeitä opiskelijoille: opiskelijat pitävät siitä, että heitä muistetaan.

Kouluttajan tulee pitää mielessä, että tehtävät ja keskustelut saattavat riippua suuresti ryhmädynamiikasta ja ryhmän yksilöistä, ja etenkin tiedon jakamisen omasta taustasta tulisi olla vapaaehtoista. Jotkin osallistujat saattavat olla varautuneempia ja tarvita enemmän aikaa luottamuksen rakentamiseen ja itsestään kertomiseen, ja on tärkeää kunnioittaa myös tätä. Suhteen rakentaminen koulutettaviin saattaa viedä aikaa, mutta on tärkeää omistaa ensimmäiset tunnit perustan rakentamiselle.

2.4 Transformatiivinen oppiminen: kouluttajan rooli oppaana ja katalysaattorina

Teoreettinen pohja transformatiiviselle oppimiselle

Monikulttuurisissa aikuisten maahanmuuttajien ryhmissä transformatiivinen oppiminen on erittäin tärkeä konsepti, joka tulisi ottaa huomioon kaikissa opetus- ja oppimisprosessin osissa. Siten keskustelemme siitä tässä lyhyesti, alkaen teoreettisista käsitteistä.

Giannoukos G, Besas G, Galiropoulos Ch, Hioctour V toteavat artikkelissaan aikuiskouluttajien roolista, että transformatiivinen oppiminen on “yksi aikuiskoulutuksen täydellisimmistä ja tieteellisesti todistetuista teorioista”, ja erään sen suurimman teoretikon Jack Mezirown mukaan “se tunnistaa yksilön kyvyn sisäiseen muutokseen korostamalla aikuisten koulutettavien kokemuksia. Transformatiivisen oppimisen ydin on sen näkökulman määrittämisessä, joka kullakin yksilöllä on sosiaalisten, poliittisten, ideologisten, eettisten, historiallisten ja kulttuuristen kokemustensa tuloksena” (Giannoukos G et al 2015, p. 239, käännös).

Margon mukaan ja joitakin alkuperäisiä transformatiivisen oppimisen teoretikkoja heijastaen – Freire (1970, 1973, 1997) ja Mezirow (1981, 1990, 1991) – “transformatiivinen oppiminen käsittää prosessin, jossa yksilöt reflektiivisesti muuttavat olemassa olevat uskomukset, asenteet, mielipiteet ja tunnereaktiot, jotka saattavat rajoittaa heidän kykyään saavuttaa henkilökohtainen ja älyllinen potentiaalinsa. Tapahtuu perusteellinen muutos siinä tavassa, jolla yksilöt näkevät itsensä, toisensa ja maailman”. Margo toteaa myös, että kuten Freire ehdottaa, “kouluttaja omaksuu kanssoppijan roolin, joka empaattisesti ja ymmärtäväisesti näkee oppimisen eksistentiaalisen potentiaalin”, mikä viittaa myös siihen, että oppimisesta tulee demokraattisempi prosessi kun “kouluttajat osallistuvat yhteistyössä aikuisten koulutettavien kanssa “kriittiseen ja vapauttavaan dialogiin, joka perustuu yksilön elämysmaailmaan”.

Täten, Margoa, Freireä ja Mezirowta heijastaen, on selvää, että empaattinen ja ymmärtäväinen kouluttaja voi parhaiten rohkaista aikuisoppijoita osallistumaan ja tulemaan monivoituneemmaksi oppimisprosessissa. Transformatiivinen oppimisprosessi “auttaa oppijoita hallitsemaan itseään ja elämäänsä” (Mezirow, 1985, lainattu teoksessa Margo, 2002, s. 2, käännös). Giannoukos G et al toteavat myös, että “transformatiivisen oppimisen puitteissa osallistujat, joiden tarkoituksena on muuttaa sosialisointi- ja organisointitapaansa, toivovat muiden ihmisten jakavan heidän halunsa luoda tapoja vastustaa organisaatioiden, yhteiskuntien, perheiden ja poliittisen elämän normeja – heistä tulee aktiivisia kulttuurisen muutoksen subjekteja (Rogers, 1996)” (Giannoukos G et al 2015, s. 238).

Margon suorittamissa haastatteluissa aikuiskouluttajien kanssa hän totesi, että “suurin osa opettajista korostaa turvallisen, avoimen ja luottavaisen ympäristön luomista oppimiselle, sekä oppijakeskeistä lähestymistapaa tukevien strategioiden käyttämistä, jotka edistävät valintaa ja itsesuuntautumista” (Margo 2002, s. 2). Itsereflektio ja lisääntyvä tietoisuus eri lähestymistavoista on tärkeää tässä prosessissa.

Käytännön vinkkejä

Kulttuurienvälisen opettajan tai kouluttajan roolin ei tulisi olla kovin didaktinen; opettajien tulisi sen sijaa omaksua yhteistyötä tekevän katalysaattorin ja empaattisen kouluttajan rooli, joka auttaa opiskelijoita hankkimaan ja löytämään tietoa ja prosesseja ja kriittisesti arvioimaan oppimaansa. Kuten Giannoukos G et al toteavat, “kouluttajan tulee toimia koulutusprosessin integroituna koordinaattorina, neuvonantajana ja stimulaattorina, sekä oppaana kohti tuntemusta oppijoiden tietojen ja kokemusten tarkentamiseksi (Navridis, 2005)” (Giannoukos G et al 2015, s. 238, käännös).

- Sinun tulisi auttaa opiskelijoita omaksumaan tietoa, eri näkökulmia ja integroimaan ja sopeuttamaan niitä omaan maailmankuvaansa keskustelun, kysymysten ja ohjauksen avulla, ja ennen kaikkea rohkaisemalla heitä itsereflektioon.

- Muista, että kouluttaja on osallistuja ja tekee yhteistyötä koulutettavien kanssa ja auttaa heitä luomaan ja rakentamaan omaa todellisuuttaan ja näkökulmiaan.
- Koita olla käyttämättä binaareja (oikein/väärin, totta/valetta) tai tuomatta esiin virheitä sinällään, vaan etsi tapoja saada oppija ymmärtämään, että heidän tulisi pohtia uudelleen näkemyksiään ja johdatella heidän toiselle ajatuspolulle. Yritä auttaa heitä löytämään tapa tunnistaa omia virheitään tai tunnistamaan ajatusmalleja, jotka eivät ole toimivia.
- Teorian sijaan koeta käyttää esimerkkejä ja tapausmalleja aina kun mahdollista yhdistääksesi opetetun todelliseen elämään ja tarjotaksesi vaihtoehtoja. Koeta löytää esimerkkejä, jotka näyttävät oppijoille uuden näkökulman kuin sen, mihin he ovat tottuneet. Henkilökohtaiset ihmisten tarinat ovat usein tehokkaampia kuin teoria.
- Keskustelun ja vuorovaikutuksen tulisi olla pääaktiviteetteja kaikissa tehtävissä. Vältä didaktisen roolin omaksumista kun vain mahdollista.
- Rohkaise opiskelijoita ilmaisemaan ajatuksiaan, osallistumaan, käyttämään kieltään – jopa vähäisillä kielitaidoilla. Koeta tehdä luokahuoneesta tila, jossa kaikki tuntevat olonsa turvalliseksi ja uskaltavat ilmaista näkemyksiään pelkäämättä toisten tuomitsemista.
- Rohkaise opiskelijoita itsereflektioon aina kun mahdollista. Rohkaise opiskelijoita harkitsemaan opittua globaalissa kontekstissa. Muista, että tavoitteena ei ole väheksyä heidän kulttuuritaustansa, vaan auttaa heitä integroimaan uutta tietoa kriittisesti, ja johtaa heitä kohti kulttuuri-inklusiota ja globaalia kansalaisuutta.

Tällainen rooli ohjaajana voidaan saavuttaa moduuleissamme annettujen harjoitusten ja materiaalin kautta.

Psykologinen tuki ja positiivisen minäkuvan tukeminen

Kuten olemme todenneet, henkilökohtainen suhde ja luottamuksen ilmapiiri ja tuki kouluttajan ja opiskelijoiden välillä on äärimmäisen tärkeää, ja usein myös psykologista pätevyyttä tarvitaan. Mezirow (1981), Margon lainaamana (2002, s. 7), korostaa sitä, että “kouluttajilla tulisi olla riittävää psykologista tietoa, jotta he voisivat auttaa oppijoita käsittelemään ahdistusta ja tunnerajoitteita, jotka saattavat vaikuttaa oppimiseen”. Monet kouluttajat eivät kuitenkaan ole koulutettuja neuvoja tai terapeutteja, ja Margon haastattelujen mukaan monet heistä epäröivät toimia psykologin tai terapeutin roolissa ja toimittavat mieluummin opiskelijat asiantuntijan puheille.

Kouluttajien tulisikin tarjota tukea jossain määrin ja harjoittaa empatiaa opiskelijoiden ongelmien suhteen, ja heillä on myös saatavillaan joitakin psykologisia työkaluja. Ei kuitenkaan ole heidän tehtävänsä toimia terapeuttina, vaan varmistaa, että opiskelijat saavat tarvitsemaansa apua. Monet aikuisopiskelijat, jotka tulevat maahanmuuttajataustasta, etenkin pakolaiset tai muut pakkomaahanmuuttoa kokeneet ihmiset, ovat saattaneet kokea vakavia traumoja, eikä kouluttajilla ole asiantuntemusta tällaisten asioiden käsittelyyn.

Psykologisen tuen suhteen kouluttajien tulisi harkita haasteita, joita maahanmuuttajaoppijat ovat saattaneet kohdata tai kohtaavat tällä hetkellä. Heidän maahanmuuttopäätöksensä on voinut olla vapaaehtoinen tai ulkoisten tekijöiden sanelema. Aikuisopiskelijoiden kohtaamiin haasteisiin sisältyy seuraavaa:

- Heidän matkansa on saattanut olla vaarallinen, kallis, pitkä ja kokeneet pitkiä kuljetusaikoja
- Majoituksen löytäminen voi olla haastavaa

- Vähäiset työmahdollisuudet
- Ulkomaisen byrokratian navigointi
- Maahanmuuton vastainen poliittinen ja sosiaalinen ilmasto
- Syrjintä ja henkilökohtaiset hyökkäykset
- Väärinkäyttö
- Kielimuurit
- Sosiaalisten kontaktien ja tuen puute
- Psykososiaaliset reaktiot kokemukseen, kuten mm. pelko, sekavuus, epärealistiset odotukset (OSCE 2018)

Näitä haasteita voi olla erittäin vaikea käsitellä, etenkin kun niitä on enemmän kuin yksi kerrallaan, ja ottaen huomioon mahdollisesti traumaattiset kokemukset muuttoon liittyen oppijat saattavat tarvita paljon tukea. Taustalla voi tietenkin olla myös suurempia traumoja. Kuten yllä todetaan, kouluttaja voi tarjota psykologista tukea empatian muodossa, neuvoja ja rohkaisua, mutta jos vaikuttaa siltä, että ammattilaitukea tarvitaan, heidän tulisi lähettää yksilö asiantuntijan – esimerkiksi neuvojan tai terapeutin – puheille.

Käytännön vinkkejä

Kuten InterTrainE-materiaaleissa ehdotetaan, on tärkeää saada osallistujat mukaan interaktiivisiin aktiviteetteihin, jotta kouluttaja voi tutustua heihin ja alueisiin, joilla he tarvitsevat eniten tukea. Rohkaiseminen ja oppijoiden auttaminen positiivisen minäkuvan rakentamisessa on oleellista, sillä yksilön kohtaamat haasteet saattavat helposti uuvuttaa heidät ja vaikuttaa tämän minäkuvaan ja itsetuntoon.

- Tutustu yksilöllisen opiskelijan taustaan mahdollisimman hyvin erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja dialogin kautta, ja myös yksilölliset sessiot saattavat olla tarpeen joiden opiskelijoiden kanssa. Päätä, millä alueilla he tarvitsevat eniten tukea – lingvistisissä, käytännöllisissä, tunnetason vain psykologisissa asioissa.
- Kysy opiskelijoilta kysymyksiä ja osoita kiinnostusta, niin siihen miten he selviytyvät tehtävistä sekä siihen, miten he selviävät henkilökohtaisella tasolla.
- Mitkä tahansa heidän tarpeensa ovat, ota nämä huomioon koulutuksessa ja tarvittaessa ohjaa heidät oikean tukihenkilön puheille. Älä yritä ratkaista kaikkia ongelmia itse.
- Auta opiskelijoita ylläpitämään tai luomaan positiivista minäkuvaa ja itsetuntoa tukemalla ja rohkaisemalla. Älä keskity virheisiin vaan heidän taitoihin ja vahvuuksiin.
- On hyvä käyttää eri tasoisia tehtäviä – helppoja, jotka kasvattavat oppijoiden itseluottamusta, sekä haastavampia, jotka auttavat heitä kehittymään. Vältä tehtäviä, jotka ovat liian vaikeita, etenkin koulutuksen alkuvaiheessa.

Verkostojen luominen ja yhteistyö

Verkostojen rakentaminen kurssilla voi olla arvokas ystävyysuhteiden resurssi maahanmuuttajille myöhemmin. Kuten Maunonen-Eskelinen et. al. toteavat, “on tärkeää etenkin aikuisille maahanmuuttajaopiskelijoille, joilta usein puuttuvat kontaktit, ystävät ja ihmissuhteet lähiyhteisöissä ja työelämässä” (Maunonen-Eskelinen et al 2005, p. 4). Muiden tapaaminen samankaltaisissa tilanteissa ja olosuhteissa saattaa olla erittäin suureksi avuksi, jolloin osallistujat eivät tunne oloaan yksinäiseksi. Tällaisen yhteisön rakentaminen on kouluttajalle tärkeä tehtävä.

Eräs parhaista tavoista tehdä tämä, avoimen ja suvaitsevan ympäristön lisäksi, on rohkaista yhteistyötä koulutettavien kesken. Kuten mm. tutkija Jennifer Morgan toteaa, tavoitteiden määrittäminen ja ennalta määrätyt tavoitteet voivat johtaa ja motivoida opiskelijoita yhteistyöhön. Kuten Morgan toteaa, “jaettu vastuu oppimistavoitteen saavuttamisesta” on erittäin tehokas tapa luoda positiivista yhteistyötä (Morgan 2016, p. 49-50).

Käytännön vinkkejä

- Rohkaise kurssin aikana vuorovaikutukseen ja edistä epämuodollista, turvallista ja myönteistä ilmapiiriä, jossa kaikki jäsenet tuntevat olonsa hyväksytyiksi. Tämä puolestaan edistää suhteiden luomista osallistujien välillä.
- Sisällytä jokaiseen sessioon ryhmäaktiviteetteja ja tehtäviä, jotka edellyttävät vuorovaikutusta, aktiivista osallistumista ja yhteistyötä. On olemassa monia harjoituksia, jotka edellyttävät vuorovaikutusta ja yhteistyötä, kuten henkilökohtaisten kokemusten jakaminen, kysymysten ja ongelmien esittäminen keskustelua varten, ryhmätyöt, visat, tapautuskimukset.
- Muista määrittellä harjoitusten ja tehtävien tavoitteet huolella, sekä määrittää selkeät vastuut kullekin ryhmälle. Älä unohda korostaa hyötyä, joka kustakin tehtävästä seuraa.
- Järjestä aktiviteetteja, joissa osallistujat voivat puhua suunnitelmistaan ja unelmistaan. Tällä tavoin he voivat rohkaista toisiaan koulutuksen ja työn yhteydessä, ja mahdollisesti luoda verkostoja tulevaisuutta varten, kurssin jälkeen.
- Rohkaise opiskelijoitasi osallistumaan sosiaalisiin ja yhteisöaktiviteetteihin luokkahuoneen ulkopuolella. Kerro heille mahdollisuuksista ja opasta heitä kohden aktiviteetteja, jotka saattavat kiinnostaa heitä.

Loppupäätelmät

Luottamuksen ja jakamisen ilmapiirin rakentaminen, suhteen rakentaminen koulutettaviin tai oppijoihin ja näiden lähestyminen empatialla, tuella ja rohkaisemalla auttaa heitä kehittämään omaa näkökantaansa ja harkitsemaan omia ja toisten kokemuksia. Näin oppijoiden on myös helpompi pohtia uudesta kulttuurista saamaansa tietoa suhteessa omaansa, sekä arvioida sitä kriittisesti.

Kouluttajien on tärkeää muistaa, että heidän ei tulisi omaksua didaktista roolia vaan yhteistyöntekijän ja ohjaajan roolin, joka auttaa oppijoita tutustumaan uuteen kulttuuriinsa ja kotiinsa ja sopeutumaan siihen omaan tahtiinsa ja omien havaintojensa pohjalta. On tärkeää tukea tätä prosessia, sillä eräs maahanmuuttajakoulutuksen päätavoitteista on taata, että he saavat tarvittavat taidot uudessa kotimaassa elämisestä ja menestymistä varten ja ohjata heitä osallistumaan paikalliseen yhteisöön ja yhteiskuntaan sekä kohden globaalia kansalaisuutta.

Verkostojen rakentaminen tulevaisuutta varten voi olla erittäin tärkeää koulutettaville ja siten vuorovaikutusta, jakamista ja yhteistyötä osallistujien välillä tulisi vahvasti rohkaista.

In their article, Maunonen-Eskelinen, Kaikkonen and Clayton (2005) state that “educators working with immigrants should have a multicultural perspective”, which means “a critical and reflective understanding of oneself and others in historical and cultural contexts, an awareness of both differences and human similarities” (p. 5). They also specify that “For educators and counsellors, it means infusing practice with an awareness of their own personal and cultural background and experiences as well as those of their students or clients (Kerka, 1992).” (Maunonen-Eskelinen et al, 2005,

Maunonen-Eskelinen et al, echoing Kerka (1992), have summarised five strategies for educators of multicultural migrant adults that we believe are important to keep in mind, and based on these, other resources and our own views, we have formulated four key strategies for educators:

3. Erityistietoa kurssin toteuttamisesta ja materiaaleista

InterTrainE-kurssiin kuuluu johdanto, neljä moduulia ja tämä käsikirja. Ne sisältävät innovatiisia ja joustavia oppimateriaaleja, joita voidaan käyttää lähiopetuksessa, monimuoto- tai etäopetuksessa kouluttajan tuella, itsenäisen opiskelun verkko-opetuksessa, jossa oppija voi edetä omaa vauhtiaan ilman kouluttajan osallistumista, mutta jossa etäohjausta on tarjolla tarvittaessa. Tässä osassa on erityistietoa kurssin toteuttamisesta, mukaan luettuna kouluttajille erityisohjeet siitä, miten materiaaleja tulisi parhaiten käyttää (ehdotuksia) ja ideoita siitä, miten koulutuksesta saadaan parhaat tulokset. Keskiössä on lähiopetus, ja mukana on myös huomioita ja ehdotuksia monimuoto-opetusta varten. Verkkokurssia varten katso verkkoalustan erityisohjeet (intertraine.eu – saatavilla huhtikuusta 2020 lähtien). Tämän osan tiedot perustuvat opetussuunnitelmaan, joka on kehitetty osana Intellectual Output 3:a (IO3 – saatavilla julkisesti osoitteessa <http://intertraine.eu/outputs/>), ja sisältöjä päivitetään sitä mukaa, kun materiaalia kehitetään ja viimeistellään.

- **Moduulin osat**

Moduuli 1: Teoreettinen tausta, perusperiaatteet ja käsitteet

1. Aikuiskoulutuksen perusperiaatteet ja yleiskatsaus aikuisoppimisen teorioihin
2. Kriittinen aikuiskoulutus
3. Interkulturalismi
4. Kulttuurienvälinen koulutus

Moduuli 2: Kulttuurienväliset kompetenssit maahanmuuton kontekstissa

1. Terminologia

2. Maahanmuuttoa koskeva kansallinen ja eurooppalainen lainsäädäntö
3. Ennakkoluulot ja stereotyyppit
4. Maahanmuuttajien identiteetit

Moduuli 3: Aikuiskoulutuksen käytännöt kulttuurienvälisessä kontekstissa

1. Kokeelliset menetelmät kulttuurienvälisissä luokkahuoneissa
2. Ryhmädynamiikka kulttuurienvälisissä luokkahuoneissa
3. Rasismi ja monimuotoisuus luokkahuoneessa
4. Esimerkitapaukset

Moduuli 4: Vaikutus ja maailmankansalaisuus

1. Henkilökohtainen vaikutus ja roolimme kouluttajina
2. Sosiaalinen vaikutus
3. Maailmankansalaisuus
4. Kulttuurienvälinen kasvatus vs. globaalikasvatus

Kontaktiopetus ja itsenäinen opiskelu

Kunkin moduulin kontaktiopetusta on **7 tuntia**, ja kuhunkin moduuliin kuuluu **7–8 tuntia itsenäistä opiskelua**.

→ Moodlea varten meillä on 28 kontaktiopetustuntia ja yhteensä 57–60 tuntia.

→ Lähiopetuskurssia varten meillä on 30 kontaktiopetustuntia, mutta vähemmän itsenäistä opiskelua, johtuen toteutuksen luonteesta ja mahdollisuudesta viestiä kouluttajien kanssa. Kokonaistuntimäärä on sama.

Esimerkki viisipäiväisen koulutuksen tuntisuunnitelmasta (6 tuntia päivässä = yhteensä 30 tuntia + arviointi)

Sisältää kahvi- ja jaloittelutauot koulutuksen ajan tarpeen mukaan.

Päivä 1 – Teoreettinen tausta, peruseriaatteet ja käsitteet

9:00–10:30

- Tervetuloitovotus ja kurssin tavoitteiden esittely
- Muistuta oppijoita kontaktiopetuksen ja itsenäisen opiskelun tuntimääristä (kertauksen ja itsenäisen työn tärkeys)
- Pyydä oppijoita valmistelemaan viidenneksi päiväksi omat esimerkitapauksensa, jotta niistä voidaan käsitellä ja etsiä mahdollisia ratkaisuja.
- Koulutettavien esittelyt: nimi, ammatti, opetettava aine
- **Tehtävä:** Oman nimen tarina
- Odotukset kurssilta:
 - Kirjoita post-it-lapulle: Miksi osallistut tälle kurssille? Yritätkö ratkaista ongelmaa vai haluatko vain kehittää tiettyä taitoa? Vastaa mahdollisimman tarkasti.
 - Kirjoita eri post-it-lapulle: Mitkä ovat kulttuurienvälisen koulutuksen haasteet?
 - Kirjoita eri post-it-lapulle: Mitä odotuksia sinulla on kurssille? Tämän kurssin suorittuani toivon saavuttaneeni/oppineeni seuraavat:
 - Aseta post-it-laput eri papereille tai tauluille ja keskustele niistä

- Käytämme tämän keskustelun tuloksia kurssilla ja palaamme tiettyihin ajatuksiimme
- **Jäänmurtajatehtävä:** Tervehdykset

10:30–11:30

- Aikuisoppimisen teorioiden yleiskatsaus
- Aikuiskoulutuksen peruseräatteen
- Aikuiskoulutuksen oppimistyylit ja opetustyylit
- Oppimisen sosiaaliset teoriat
- Kokemuksellinen oppiminen
- Aikuiskoulutuksen ja muiden tyyppien erot?
- ”Andragogiikan” tuolla puolen
- Keskustelu – esimerkkejä koulutettavien kokemuksista

Huomaa: Edellä mainitut teoriat ja käsitteet ovat todennäköisesti tuttuja koulutettaville. Tässä tapauksessa keskity seuraavaan:

- Kriittinen aikuiskoulutus: Aikuiskoulutuksen kriittinen teoria
- Pois didaktisista lähestymistavoista/konstruktivismista
- Tietämyksen yhteinen rakentuminen ja tiettyihin tarkoituksiin
- Keskustelu – kouluttajan rooli – esimerkkejä koulutettavien kokemuksista

11:30–12:00 Kahvitauko**12:00–13:00**

- Interkulturalismi – kulttuurienvälinen kompetenssi
- Kulttuurienvälinen koulutus
 - Rasisminvastainen koulutus
 - Etnosentrismi
 - **Tehtävä:** Maailman kartta <http://intercultural-learning.eu/Portfolio-Item/the-map-is-not-the-territory/> (Jos on aikaa, mukauta sopivaksi aikuisille. Voi olla, että pelkkä kartan eri versioiden näyttäminen riittää, eikä koko tehtävää tarvita)

13:00–14:00 Lounastauko**14:00–16:00**

- ”White privilege” (valkoinen etuoikeus) – Peggy McIntoshin tärkeimmässä artikkelissaan määrittelemä käsite. MCINTOSH Peggy. 1990. White Privilege: Unpacking the Invisible Knapsack. Teoksessa *Independent School*, Wellesley Collage Center for Research on Women <https://nationalseedproject.org/Key-SEED-Texts/white-privilege-unpacking-the-invisible-knapsack>
- White privilege – käy läpi Peggy McIntoshin väitteet
- Systemic privilege (systeeminen etuoikeus)
- (McIntoshin huomiot artikkelistaan, julkaistu hänen verkkosivullaan <https://nationalseedproject.org/Key-SEED-Texts/white-privilege-unpacking-the-invisible-knapsack>):

”Pyydä ihmisiä tekemään omaelämäkerrallinen luettelo etuoikeuksista, esimerkiksi seuraavasti:

Seksuaalinen suuntautuminen	Työtilanne	Perheen alkuperäiset kielet	Perheen suhde seuraaviin:
Luokka	Fyysiset kyvyt	Sukupuoli-identiteetti	koulutus, raha, asuminen ja naapurusto
Alue	Kätisyys	Etninen alkuperä	
Alue	Kieli		
Sukupuoli	Lähtömaa		

- Miten nämä etuoikeudet vaikuttavat positionalisuuteesi ja rooliisi kouluttajana? Kuinka moni näistä on luonteeltaan systeeminen? Itsereflektointi

- Käsittelemme läpi tämän kurssin etuoikeuden käsitettä, etenkin valkoista etuoikeutta.

Arviointi (koe ja moduulin palaute)

Päivä 2 – Kulttuurienväliset kompetenssit maahanmuuton kontekstissa

09:00–11:00 Terminologia ja lainsäädäntö

- Palauta kokeet ja anna yleinen palaute.
- Moduulin 2 ja sen osien esittely
- **Tehtävä:** Pyydä osallistujia piirtämään kuva seuraavista luokista: maahanmuuttaja, taloudellisista syistä muuttava, turvapaikanhakija, pakolainen. Aseta piirrustukset seinälle myöhempää keskustelua varten.
- Terminologian esittely: maahanmuuttaja, turvapaikanhakija, pakolainen, siirretty, pakkosiirto jne.
- Keskustele termien eri sivumerkityksistä omassa kielessäsi ja kulttuurissasi. Keskustele siitä, miten nämä termit ilmaistaan eri kielissä, ja onko niiden ymmärtämisessä ja sivumerkityksissä eroja.
- Maahanmuuttoa koskeva kansallinen ja eurooppalainen lainsäädäntö
- Maahanmuuttoa, turvapaikkaoikeutta, siirtolaisten salakuljetuksen vastaista EU:n toimintasuunnitelmaa jne. koskeva EU:n lainsäädäntö
- Kansallinen lainsäädäntö keskittyen InterTrainE:n kumppanimaihin
- Lyhyt yleiskatsaus muista maista
- Keskustelu: miten terminologian ja lainsäädännön tunteminen vaikuttaa tapaan, jolla opetat aikuisia maahanmuuttajia?

Huomaa: jos edellä mainitut asiat ovat tuttuja oppijoille, voit aikaistaa kahvitaukoa ja aloittaa seuraavan osan klo 11:00, sillä se todennäköisesti kestää kaksi tuntia.

11:00–11:30 Kahvitauko

11:30–13:00 Ennakkoluulot ja stereotypiat

- **Tehtävä:** Katso aamuisia piirrustuksia ja keskustele niistä. Miksi olet piirtänyt maahanmuuttajan, pakolaisen jne. tietyllä tavalla? Miksi tiettyihin luokkiin ajatellaan liittyvän tiettyjä piirteitä? Ovatko nämä representaatiot tarkkoja? Mitkä mahdolliset ennakkoluulot/stereotypiat ovat vaikuttaneet piirrustuksiin?
- Stereotypiat – myönteiset ja kielteiset Anna esimerkki myönteisestä stereotypiasta. Keskustele, miksi myönteisetkin stereotypiat voivat olla haitallisia.
- Palaa ”valkoisen etuoikeuden” käsitteeseen ja keskustele representaatiosta (”tekoni määrittävät ryhmäni / koko luokan”).

- **Tehtävä:** Sitruunat – esittelee ryhmän sisäisen monimuotoisuuden käsitteen stereotyyppien välttämiseksi.
- **Tehtävä:** Mitä omaan kansallisuuteesi liittyviä stereotyyppioita ja ennakkoluuloja on? Mistä ne tulevat? Oletko niistä samaa mieltä?
- Ennakkoluulojen ja stereotyyppien tunnistaminen erityyppisissä kulttuurienvälisissä luokkahuoneissa
- Tunnistamisen ja stereotyyppien välttämisen strategiat: aktiivinen kuunteleminen, empatia ja vakuuttavuus, sovittelutaidot, turvallisten tilojen luominen, arvojen vahvistaminen
- **Tehtävä:** Stereotyyppien haastaminen. Sulje silmäsi ja kuuntele musiikkia.
<https://www.youtube.com/watch?v=2V9woZuVIO4> Avaa silmäsi noin minuutin kuluttua. Mikä on reaktiosi?
- **Tehtävä:** Palaa ”valkoisen etuoikeuden” käsitteeseen. Nukketesti:
<https://www.youtube.com/watch?v=tkpUyB2xgTM>
- Miten ”valkoinen opettaja / etnisen vähemmistöryhmän oppijat” vaikuttavat luokkahuoneen valtdynamiikkaan? Olisiko eroa, jos opettaja ja oppijat kuuluisivat samaan etniseen ryhmään, puhuisivat samaa kieltä ja olisivat samaa sukupuolta – jos valtaerot eivät olisi niin ilmeisiä? Mitä voit tehdä erojen ylittämiseksi, jos erot ovat systemisiä?

13:00–14:00 Lounastauko

14:00–16:00 Maahanmuuttajien identiteetit

Annetuissa oppimateriaaleissa selitetään, miten maahanmuuttaja-oppijoiden identiteetti liittyy heidän kokemuksiinsa ja miten se voi vaikuttaa heidän elämäänsä, asenteisiinsa ja käyttäytymiseensä oppijoina kulttuurienvälisessä luokkahuoneessa.

- Maahanmuuttajaprofiilit
- Keitä maahanmuuttajat ovat? Mitkä ovat tekijöitä, jotka vetävät tai työntävät heitä vastaanottavaan valtioon?
- Tunnetko heidän lähtömaansa poliittista tilannetta? Miksi se on tärkeää?
- Mikä on heidän tilanteensa nyt? Ovatko he kokeneet trauman, huolehtivatko he sukulaisistaan, onko heillä työpaikka, ovatko he perheensä pääasiallisia ansaitsijoita jne. Miten tämä tilanne voi vaikuttaa heidän oppimiskokemuksiinsa?
- Mitkä ovat heidän roolinsa ja identiteettinsä maahanmuuttajaroolin ja -identiteetin lisäksi?
- Esittele ”intersektionaalisuuden” käsite (Crenshaw, 1989). Selitä ja näytä
<https://www.youtube.com/watch?v=ViDtnfQ9FHc>
- Mitä ovat heidän osaamisalueensa? Ovatko he lukutaitoisia, ovatko he korkeasti koulutettuja mutta joutuvat tekemään koulutustaan vastaamatonta työtä? Tuntevatko he olonsa vieraantuneiksi tämän vuoksi? Miten tämä tilanne voi vaikuttaa heidän oppimiskokemuksiinsa?
- Mitkä ovat heidän perusteensa pyrkiä aikuiskoulutukseen?
- **Tehtävä:** Perhe

Arviointi (koe ja moduulin palaute)

Päivä 3 – Aikuiskoulutuksen käytännöt kulttuurienvälisessä kontekstissa

09:00–11:00 Kokeelliset menetelmät kulttuurienvälisissä luokkahuoneissa

- Palauta kokeet ja anna yleinen palaute.

- Muistutus kulttuurienvälisistä haasteista, joita koulutettavat kirjoittivat post-it-lapuille ensimmäisenä päivänä. Katso niitä uudestaan ja kerro, miten niitä tutkitaan tänään teorioiden, esimerkkien ja tapaustutkimusten valossa.
- Muistutus kokeellisista menetelmistä (päivä 1): Kokemuksellisten menetelmien käyttö on erityisen hyödyllistä ja tehokasta heterogeenisessä oppijaryhmässä, jollaisia poliittisten pakolaisten, maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden luokat yleensä ovat, sillä menetelmien perustana on opiskelijan keskeisyys oppimisprosessissa, hänen sisäisen itsenäisyytensä kehityksessä ja hänen erityiskykijensä täydessä kunnioituksessa. Kokemuksellisten menetelmien tärkein ominaisuus on kunkin yksilön erityisiin ja henkilökohtaisiin taitoihin perustuva oppiminen, riippumatta heidän koulutustasostaan tai saamastaan muodollisesta koulutuksesta. Tämä ominaisuus tekee niistä erityisen tehokkaita sellaisten luokkien opetuksessa, joiden koulutustaso on heterogeeninen. Lisäksi kokemukselliset menetelmät perustuvat ryhmätöihin, mikä edistää sosiaalisten ja emotionaalisten siteiden syntymistä ryhmän sisällä, ja helpottaa hyvin erilaisista sosiaalisista ja kulttuurisista malleista tulevien yksilöiden välistä vuorovaikutusta. Kokemukselliset menetelmät ovat erityisen tehokkaita kehittämään käytännön kielitaitoa, joka on tarpeellinen pakolaisten, turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien sosiaalisen ja ammatillisen osallisuuden kannalta. Ne myös tukevat opetusta lisäämällä kiinnostusta ja motivaatiota luokassa, jolloin oppitunneilla kehittyy rento ja miellyttävä ilmapiiri sekä oppijoille että opettajille.
- **Tehtävä:** Matemaattinen ongelma
- Purku: tällaiselta vasta saapuneesta maahanmuuttajasta tuntuu luokkahuoneessa
- Keskustelu eri koulutusjärjestelmistä

11:00–11:30 Kahvitauko

11:30–12:30 Ryhmädynamiikka kulttuurienvälisissä luokkahuoneissa

- Ryhmätöiden näkökulmat (individualismi vs. kollektivismi)
- Ryhmän muotoutuminen: muotoutuminen (forming), kuohunta (storming), normiutuminen (norming), kypsä toiminta (performing): Kulttuurienväliset haasteet? Pohdi rotua, sukupuolta, uskontoa, kielellistä kompetenssia jne. Hyväksy myös yksilölliset ja persoonallisuuden erot.
- Sanaton viestintä (proksemiikka, kinestiikka, haptiikka jne.)
- Kohteliaisuus
- Hiljaisuuden rooli
- Aikakäsitykset
- Konflikti: Hammerin kulttuurienvälisen konfliktityylien luettelo (intercultural conflict style inventory, ICSI) (2004) -https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=601981
- Esimerkit Hammerin ICSI-luokitusta hyödyntäen
- Rasismi ja monimuotoisuus luokkahuoneessa: esimerkit ja strategiat. Stereotyyppien haastaminen ja turvallisten tilojen luominen.

12:30–13:30 Lounastauko

13:30–16:00

- **Tehtävä:** Derialaiset

- Purku ja keskustelu: Mihin kulttuurienväliseen haasteeseen (haasteisiin) tämä tehtävä keskittyy? Miltä tuntui tehtävän aikana? Miten roolisi, positiosi ja valtasi muuttuivat?
- Yksi valitsemasi tehtävä seuraavista kymmenestä tehtävästä, joiden luettelo on tämän käsikirjan ensimmäisessä osassa.

Arviointi (koe ja moduulin palaute)

Päivä 4 – Vaikutus ja maailmankansalaisuus

09:00–10:00 Tämän kurssin arvo ja vaikutus

- Palauta kokeet ja anna yleinen palaute.
- Pohdi, mitä kurssin aikana on opittu ja miten kaikki nämä tekijät, lähestymistavat ja koulutus vaikuttavat kouluttajien ja maahanmuuttajien ammatilliseen ja henkilökohtaiseen kehitykseen. Kysy seuraavat kysymykset:
 - Miten entistä paremmat tiedot aikuiskoulutuksesta sekä käytännössä että teoriassa ovat auttanut kouluttajia löytämään entistä parempia lähestymistapoja maahanmuuttajien opetukseen?
 - Miten entistä paremmat tiedot kulttuurienvälisestä koulutuksesta ja sen käsitteistä ovat auttaneet kouluttajia tukemaan ja opettamaan aikuisia maahanmuuttajia entistä paremmin?
 - Miten kulttuurisia taustoja, erilaisia kulttuurisia aikakäsityksiä, arvokkuutta jne. koskeva tieto on auttanut kouluttajia ymmärtämään ja opettamaan aikuisia maahanmuuttajia entistä paremmin?
 - Miten kurssi on kehittänyt maahanmuuttajien kouluttajien ammatillisia taitoja?
 - Miten kurssi on auttanut kouluttajia itsearvioimaan käytäntöjään ja omaa kehitystään?
 - Miten kurssi vaikuttaa maahanmuuttajien elämään, kun he saavat enemmän tukea kouluttajilta?
 - Mikä on kurssin yleinen arvo?

10:00–11:00 Tehtävä: Tutustu muukalaisiin TAI Seitsemän sanaa

11:00–13:00 Roolisi kouluttajana

Henkilökohtainen vaikutus: Keskustele edellä mainittujen tehtävien purusta ja liitä kurssilla oppimiisi käsitteisiin ja malleihin. Mikä on ollut kurssin henkilökohtainen vaikutus tähän mennessä? Oletko ryhtynyt pohtimaan entistä enemmän seuraavia:

- Roolisi kouluttajana
- Etuoikeutettu valta-positiosi luokahuoneessa ja mistä tämä etuoikeus on peräisin
- Asenteesi ja ennakkoluulosi
- Stereotyyppit, joita sinä tai muut käyttävät, ja miten niitä voi välttää
- Maahanmuuttaja-oppijoiden tilanne ja kokemukset ja kuinka ne vaikuttavat heidän oppimismatkaansa
- Jokapäiväiset käytäntösi

Sosiaalinen vaikutus ja maailmankansalaisuus

- Maailmankansalaisuus (käsitteen esittely ja selitys)
- Kulttuurienvälinen koulutus maailmankansalaisuuden edistäjänä
- UNESCO:n resurssit edellä mainittuun:
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000147878>

13:00–14:00 Lounastauko

14:00–16:00 Kulttuurienvälinen kasvatus ja globaalikasvatus

- Globaalikasvatuksessa ajatellaan, että kaltaisessamme globalisoituneessa yhteiskunnassa koulutuksessa pitää huomioida paikalliset ja globaalit kontekstit ja kaikki yleiset yhteiskunnalliset näkökulmat, suhteet ja virtaukset, mutta myös yksilön näkökulmat, toisten näkökulmien suhteet ja virtaukset. Tämä tarkoittaa taloudellisia ja poliittisia asioita ja realiteetteja, maahanmuuttoa, ekologiaa, teknologiaa, interaktiivisuutta ja kulttuurin sekamuotoisuutta.
- Opettajalle tämä tarkoittaa, että on äärimmäisen tärkeää huomioida opetuksessa kestävä kehitys, ympäristöasiat, rauha, tietoisuus ihmisoikeuksista, kehityksellinen koulutus ja kulttuurienvälinen ja monikulttuurinen koulutus, jonka tavoitteena on maailmankansalaisuus. Globaalikasvatus ja kulttuurienvälinen kasvatus edellyttävät, että opettajat tietävät, kuinka tehdä pedagogisia valintoja siten, että oppijoiden kapasiteetti ymmärtää heitä ympäröivää maailmaa kasvaa, ei vain heitä ympäröivän paikallisen ympäristön osalta, vaan myös maailman moniulotteisuuden ja globaalin digitaalisen yhteiskuntamme osalta, jotta he menestyisivät tulevaisuudessa. (ks. Andreotti, 2011).
- Viime kädessä kulttuurienvälisen tai globaalikasvatuksen tavoitteena on toteuttaa tarvittava visio, jotta ihmisten, kulttuurien ja uskontojen kumppanuus voi muodostua mikro- ja makrotasolla (Silva ym., 2012). Lopullinen tavoite on tuoda ihmiset yhteen, ymmärtää todellinen valtamme muokata tulevaisuutta laajentamalla näkemystämme maailmasta ja kaikesta monimuotoisuudesta, joka on luonnollista ja tarpeellista. Tämä antaa opettajille, oppijoille ja oikeastaan kaikille meille työkaluja muuttaa yhteiskuntaamme sellaiseksi, että se perustuu dialogiin ja yhteistyöhön kaikkine edellä mainittuine vivahteineen ja kompetensseineen, sekä muokata taloutemme tulevaisuutta sellaiseksi, että talouden keskeinen arvo on ihmisarvo, talous on kestävä ja heijastaa todellisia tarpeitamme ja globaalia yhteiskuntaa.
- Aseta kulttuurienvälinen ja globaalikasvatus YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kontekstiin: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>
- Kaikki edellä mainittu huomioiden kirjoita post-it-lapulle, mikä on roolisi kouluttajana, ja aseta lappu taululle. Kouluttaja ottaa valokuvan lappukokoelmasta, ja siitä keskustellaan seuraavana päivänä.

Arviointi (koe ja moduulin palaute)

Päivä 5 – Koulutettavien esimerkkitaupukset ja tehtävät

09:00–11:00

- Palauta kokeet ja anna yleinen palaute
- Koulutettavat esittelevät luokkahuoneessa omista henkilökohtaisista kokemuksistaan kertovat esimerkkitaupukset, jotka heitä pyydettiin valmistelemaan. Kaikki pohtivat yhdessä opitun

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

perusteella, mikä ongelma on ja millä strategialla se voidaan ratkaista. Tämä tehtävä voidaan myös arvioida (katso arviointimenetelmät jälkempää)

11:00–11:30 Kahvitauko

11:30–12:00

Koulutettavien esimerkkitapaukset Tämä tehtävä voidaan toteuttaa roolipelinä, jota seuraa keskustelu.

12:00–13:00 Tiedostamaton asenne: <https://www.youtube.com/watch?v=rbe5D3Yh43o>

- Kirurgitesti
- Muukalaiset junassa -testi
- Mitä tehdä tiedostamattomalle asenteelle

13:00–14:00 Lounastauko

14:00–16:00 Palaa kurssin odotuksiin ensimmäiseltä päivältä.

Ovatko ne toteutuneet? Miksi (ei)?

Tehtävä: Kirjoita post-it-lapulle: Mitä muutat tämän kurssin perusteella?

Kouluttaja ottaa valokuvan taulun post-it-lapuista ja monistaa sen. Tämä paperi ja edellisen päivän paperi roolista kouluttajana annetaan koulutettaville yhdessä heidän suoritustodistuksensa kanssa. Sen tarkoituksena on muistuttaa heitä, mitä he aikoivat muuttaa tämän kurssin perusteella (→ vaikutus).

Suoritustodistukset.

Kurssin palautelomakkeiden jako (jos käytetään).

Kurssin päätös.

Jäänmurtamis- ja tiiminrakennusaktiviteetteja aikuisoppijoille

AKTIVITEETTIEIEN ESITTELY

Kulttuurienvälinen viestintä tapahtuu sellaisten ihmisten välillä, joilla saattaa olla eri näkökohdat kulttuuriin. Tähän saattaa sisältyä laaja kirjo eroavuuksia kansallisuudesta ikään ja saman organisaation eri osastoihin.

Tämän kirjan harjoitusten tarkoituksena on helpottaa tehokasta viestintää eroavuuksien välillä, mutta me rohkaisemme teitä aikuiskouluttajina soveltamaan harjoituksia kohderyhmänne tarpeisiin. Huomaattehan myös, että suurin osa harjoituksista on suunniteltu aikuisoppijoille – jos haluatte käyttää niitä nuorempien oppilaiden kanssa, teidän täytyy ehkä muokata niitä.

Pitäkää mielessä, että kulttuurinormit pätevät suurimpaan osaan ihmisiä ryhmässä, mutta eivät jokaiseen ryhmän yksilöön. Kun kulttuurinormeja sovelletaan jäykästi ryhmän kaikkiin yksilöihin, siirrymme yleistyksistä stereotyyppisiin (Bennett, 1998). Osallistujienne varoittaminen tästä vähentää todennäköisesti heidän tiedostamatonta pyrkimystään stereotyyppisiin – ja se todennäköisesti myös vähentää joidenkin osallistujien osoittamaa vastustusta, jos he ajattelevat, että sinä kouluttajana olet soveltanut stereotyyppiä ryhmään.

Huomaathan myös, että omat havaintomme ovat erittäin alttiita niin yksilöllisille kuin kulttuurisille kokemuksille. Tällöin lyhyt harjoitus eroavuuksien havainnoinnista voi olla "hauska" taapa auttaa ihmisiä ymmärtämään, että erilaiset viestintästyylit voivat johtaa negatiivisiin havaintoihin toisesta ihmisestä.

Lopulta on myös hyödyllistä olla tietoinen seuraavista kuudesta kulttuurienvälisen viestinnän väärinymmäryksestä, kuten Barna LaRay (1997) on tunnistanut:

1. Ahdistus. Se, ettei ymmärrä, mikä on sopivaa tai mitä odotetaan voi nostaa ahdistuksen tasoa. Väärinymmärrykset voivat olla suor tulos ahdistuneesta tilasta olemisesta.

2. Samankaltaisuuden olettaminen eroavuuksien sijaan. Kulttuurimme "näkymättömät" ominaisuudet johdattavat meitä olettamaan, että viestintä- ja käyttäytymistyyliimme on tapa, jolla "kaikki" viestivät ja käyttäytyvät. Kun he "toimivat meidän tavoin", ajattelemme, että he ovat oikeassa, tai emme edes ajattele asiaa. Kun joku toimii eri tavoin, saatamme muodostaa heistä negatiivisen mielipiteen.

3. Kieli. Toista kieltä kuin äidinkieltä puhuttaessa saattaa helposti syntyä väärinymmäryksiä. Jopa ihmiset, jotka puhuvat samaa kieltä, voivat kokea väärinymmäryksiä, koska sama sana voidaan ymmärtää eri tavoin, ja nämä erot voivat luoda vakavia väärinymmäryksiä.

4. Ei-verbaaliset väärinymmärrykset. Lähetämme ja vastaanotamme sanattomia viestejä kehonkielen, ilmeiden ja silmien kautta. Jopa vaatetus ja hiustyylit voivat lähettää viestin.

5. Stereotyyppit ja ennakkoluulot. Ne vaikuttavat tapaan, jolla näemme maailman. Ennalta muodostetut käsitykset ja stereotyyppit tapahtuvat, kun "yksinkertaistettuja" piirteitä käytetään ihmisryhmän tai tiettyyn ryhmään yhdistettävän henkilön arviointiin.

6. Taipumus arviointiin. Kun viestimme tai tarkkailemme käytöstä, tulkitsemme viestit tai toiminnan kulttuurilinssimme läpi. Saatamme myös arvioida viestejä ja käytöstä "hyväksi" tai "huonoksi" ymmärtämättä todellista merkitystä. Paheksomme tai hyväksymme toisen ihmisen tai ryhmän väitteet tai käytöksen sen sijaan, että yrittäisimme ymmärtää näiden ajatuksia ja tunteita täysin. Tämä puolueellisuus estää asenteiden ja käyttäytymiskaavojen ennakkoluulottoman tarkastelun muiden näkökulmasta käsin.

Yllä olevan mielessä pitäminen voi olla hyödyksi ei vain opiskelijoiden välisissä suhteissa vaan myös omissa suhteissamme opiskelijoihimme, sillä saatamme ymmärtää paremmin omat esteemme, jotka voivat johtaa väärinymmärryksiin.

NOUDATETTU LÄHESTYMISTAPA

Suurin osa tässä esitetyistä jäänmurtamisaktiviteeteista seuraa kokeellisen oppimisen periaatteita. Kokeellinen oppiminen perustuu tälle yksinkertaiselle konseptille: oppiminen on prosessi, joka on peräisin kokemukseen pohjaavasta pohdinnasta. Kokeelliset opetuskeinot ottavat mukaan oppijat aktiviteetteihin, joiden komponentteihin kuuluvat kaikkien kognitiivisten taitojen ja resurssien pohdinta ja käyttö jonkin tavoitteen saavuttamiseksi. Tätä opetusmenetelmää voidaan pitää opettajakeskeisen luokan vastapainona, sillä viimeksi mainittua käytetään yhä monissa Euroopan maissa, joissa oppija saa ensin opettajalta teoreettisen perustan ja sitten tarvittaessa häntä pyydetään toteuttamaan opittua käytännössä. Kokeellinen oppiminen ei perustu opettajan sanomaan, vaan oppijoiden kognitiivisten komponenttien käyttöön, henkilökohtaisiin ongelmanratkaisutaitoihin, hypoteesien muodostamiseen, kouluttajan ohjaamana. Kouluttajasta tulee ohjaaja mutta ei oppimisprosessin keskus.

Kokeellisen opetuksen perustajan, filosofi ja pedagogi **John Deweyn (1897)**, mukaan kunkin henkilön ajatuksiin vaikuttaa voimakkaasti ympäristö, johon he ovat jatkuvasti vuorovaikutuksessa. Kokemus määrää ajattelutapamme. Deweyn mukaan kaikki kokemukset eivät kuitenkaan ole opetuksellisia. Päin vastoin jotkut niistä saattavat johtaa väärään opetukseen – silloin kun kokemukset lamaannuttavat tai vääristävät tulevien kokemusten kehittymistä. Tästä syystä opettajan tulee valikoida huolella kokemukset, joita he pitävät oppijoille sopivina. Deweyn filosofian mukaan, ollakseen opetuksellinen, koulutuksen tulee täyttää seuraavat kaksi vaatimusta:

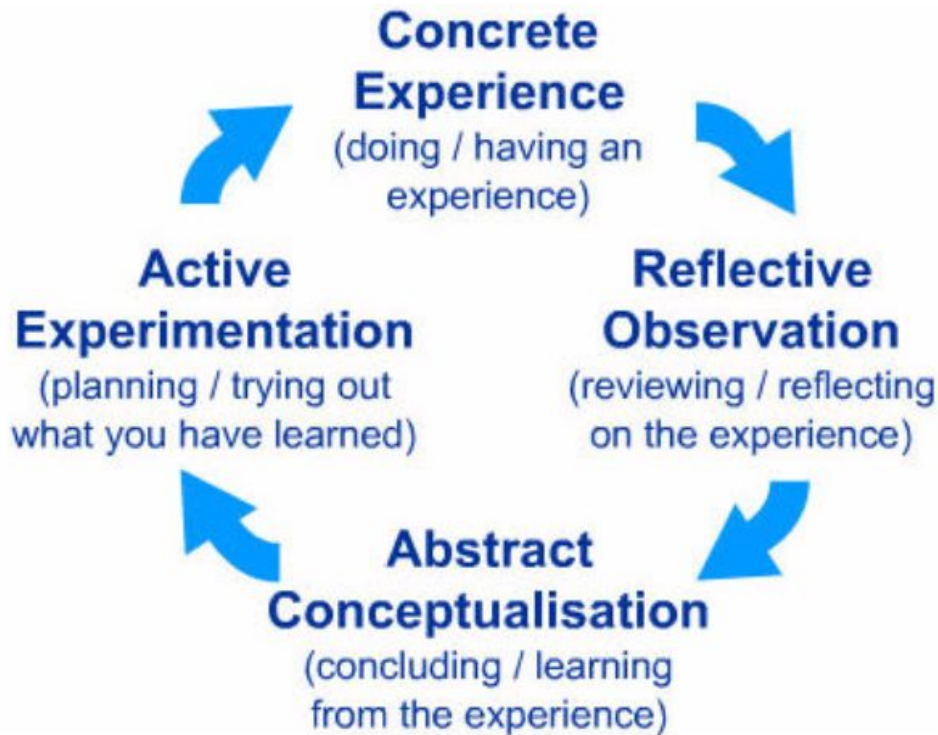
Ensimmäinen on “jatkuvuus”. Jotta kokemuksella olisi positiivinen vaikutus yksilöön, sen tulee olla miellyttävä ja vaikuttaa tämän myöhempisiin kokemuksiin.

Seuraava vaatimus on “vuorovaikutusten tuottaminen”. Yksilön muokkaamisen lisäksi kokemus on myös sosiaalinen kokemus. Siten sillä tulee olla komponentteja, jotka sallivat positiivisen ja rakentavan vuorovaikutuksen sen ryhmän kanssa, jossa se tapahtuu.

Tämä lähestymistapa oppimiseen viittaa radikaalista muutosta oppilas-opettaja-suhteeseen. Oppijaa ei enää pidetä astiana, joka täytetään opettajasta peräisin olevalla tiedolla. Opettaja ei myöskään ole oppitunnin keskipiste vaan tukee oppijan oppimisprosessia, josta tulee oppitunnin todellinen keskipiste, jolloin oppijan taitoja ja kykyjä arvostetaan eikä laiminlyödä.

David Kolb (1984) ammentaa laajalti Deweyn sekä muiden teoreetikkojen ajatuksista, mm. Kurt Lewin, Jean Piaget, Carl Rogers, ja William James, muodostaessaan “oppimissykli”-teoriaansa. Kolbin teorian mukaan oppimisella on sirkulaarinen rakenne, joka tapahtuu 4 vaiheessa:

1. Konkreettinen kokemus
2. Pohtiva havainnointi
3. Abstrakti käsitteellisyys
4. Aktiivinen kokeilu

Kolb ehdottaa, että aiemmat kokemukset, perinnölliset ominaisuudet ja nykyinen ympäristö yhdessä ajavat kokemusten ymmärtämisen ja käsittelyn suositun tavan kehittymistä. Näiden suositujen menetelmien yhdistelmä vaikuttaa tiettyihin oppimistyyliin, kuten aloittamiseen, kokemuksellisuuteen, kuvitteluun, pohdintaan, analysointiin, ajatteluun, päättämiseen, toimimiseen ja tasapainottamiseen (LSI; Kolb & Kolb, 2005).

Kuten on aiemmin mainittu, kokemus on perustana kaikelle oppimiselle ja kaikki oppimisen muodot ovat kokemusta, mutta kaikki kokemukset eivät johda oppimiseen. Siten on tärkeää ymmärtää, miten kokemuksia voidaan analysoida ja käsitellä oppimisen tuottamiseksi. Oppimiseen vaikuttaa suuresti sosiaalinen ja kulttuuriympäristö, eikä ole mahdollista erotella oppimista näistä konteksteista, jotka ovat usein riippumattomia kouluopetuksesta. Oppijat luovat aktiivisesti omia kokemuksiaan. Kokemuksen tulos on henkilökohtainen ja alkuperäinen tieto, joka voidaan jakaa ja josta voidaan keskustella yhdessä muiden ihmisten kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen prosessi ja kokemuksellinen oppiminen on prosessi, jota ei voida erottaa sen sosiaalisesta ulottuvuudesta.

Kokemuksellisten menetelmien käyttö heterogeenisten oppijoiden ryhmässä, jollaisia yleensä pakolaisten ja maahanmuuttajien ryhmät ovat, on erittäin hyödyllistä ja toivottavaa, koska ne soveltuvat kaikkien henkilökohtaisiin taitoihin, koulutuksen ja pätevyyden tasosta huolimatta. Lisäksi kokemukselliset menetelmät aktivoivat opiskelijoita osallistumaan ryhmätoimintaan, joka edistää sosiaalisia ja tunnesiteitä ryhmässä ja helpottaa eri sosiaalisista ja kulttuuritaustoista tulevien yksilöiden vuorovaikutusta. Ne edistävät mielenkiintoa ja motivaatiota, ja luovat rennon ja miellyttävän ilmapiirin, niin oppijoille kuin opettajille.

Yllä olevan mainittuamme neuvoisimme kuitenkin välttämään liiallista "tekemistä", sillä tämä saattaa myös johtaa vähäiseen ymmärrykseen niistä syistä, joiden vuoksi toiminta tapahtuu. Opiskelijoille tulisi antaa aikaa ymmärtää aktiviteettien tarkoitus ja miten ne kehittävät kulttuurienvälisiä kokemuksia. Jos vain "tette" aktiviteetteja ilman ymmärrystä tai selitystä, osallistujat saattavat kyllästyä tai eivät ehkä opi mitään aktiviteeteista.

Kaksi tähän käsikirjaan sisällytetyistä aktiviteeteista (5 ja 6) on otettu Erasmus+ KA2-projektien "TALKING" ja "PaTiE – Psychodrama as Tool in Education" materiaaleista. Nämä aktiviteetit perustuvat transaktioanalyysin ja psykodraaman menetelmiin ja niitä voidaan toteuttaa monikulttuurisissa tiimeissä ryhmädynamiikan ja konfliktinratkaisun hallintatyökaluina.

Transaktioanalyysi

Transaktioanalyysi (Transactional Analysis, TA) on psykoanalyttinen teoria ja terapiamenetelmä, jossa sosiaalisia transaktioita analysoidaan potilaan minätilan selvittämiseksi (vanhempi, lapsi, aikuinen) käyttäytymisen ymmärtämiseksi. Menetelmä poikkeaa freudilaisesta psykoanalyysistä, joka keskittyy tietoisuuden lisäämiseen alitajuisista ajatuksista. Eric Berne kehitti transaktioanalyysin konseptin ja paradigman 1950-luvun lopulla.

Berne esitteli transaktioanalyysin fenomenologisena lähestymistapana, joka toi lisänsä Freudin filosofiseen rakennelmaan havainnoitavilla tiedoilla. Hänen teoriansa perustui Wilder Penfieldin ja René Spitzin tutkimukseen neo-psykoanalyttisen ajattelun lisäksi, jota edustavat mm. Paul Federn, Edoardo Weiss, ja Erik Erikson.

Bernen teoria perustui Freudin ajatuksiin, mutta oli huomattavan erilainen. Freudilaiset psykoterapeutit keskittyivät potilaan persoonallisuuksiin. Berne uskoi, että oivalluksia havaittaisiin paremmin analysoimalla potilaan sosiaalisia transaktioita. Hän kartoitti henkilöiden väliset suhteet kolmeen minätilaan yksilökohtaisesti: vanhempi, aikuinen ja lapsi -tilat. Sitten hän tutki viestintää yksilöiden välillä kunkin sen hetkisen tilan perusteella. Hän kutsui näitä henkilöiden välisiä vuorovaikutustilanteita transaktioiksi ja käytti "pelit"-nimeä viittaamaan tiettyihin transaktioiden kaavoihin, jotka tulivat jatkuvasti esiin jokapäiväisessä elämässä. Voimme käyttää transaktioanalyysiä kartoittamaan ihmisten välistä vuorovaikutusta – näemme, mitä tapahtuu interaktiossa, analysoimme sen viestintää saadaksemme enemmän tietoa siitä. Voimme määritellä ja analysoida, mikä ongelma on ja mitä meidän tulee tehdä muuttaaksemme tilannetta, selvittääksemme konflikteja ja ratkaistamme ongelmia viestintäprosessissa, etenkin koulutuksessa.

Transaktioanalyysi koulutuksessa viittaa ryhmien/luokkien välisessä vuorovaikutuksessa syntyneiden aukkojen ja vaikeuksien voittamiseen erilaisten kulttuuristen ja henkilökohtaisten kokemusten avulla. Tämä voidaan saavuttaa maahanmuuttajien koulutustehtävissä toimivien opettajien ja kouluttajien ammatillisen päivittämisen avulla. Näiden henkilöiden päivittäminen viestinnällisten ja ihmissuhdekompetenssien suhteen on välttämätöntä koulutusuhdeiden hallitsemiseksi eri kulttuureista tulevien ja eri kieliä puhuvien henkilöiden hallitsemiseksi. Kukin opettaja joutuu kohtaamaan viestintähaasteita yrittäessään seurata "asianmukaista" käytöstä vuorovaikutuksessaan opiskelijoiden kanssa pedagogisen prosessin sujumiseksi sulavasti. Transaktioanalyysimalli keskittyy ihmisten väliseen vuorovaikutukseen, joka tuo opettajalle behavioraalisen ja systeemisen lähestymistavan ihmisten käyttäytymiseen:

- Kyky luoda parempaa ymmärrystä käyttäytymisestään ja opiskelijoidensa käyttäytymisestä.
- Kognitiivinen tausta, joka muodostaa ja arvioi tärkeät henkilökohtaiset uskomukset ja käytännöt ja muodostaa uusia tarvittaessa.
- Käytännöllinen työkalu kulttuurienväliseen viestintään.

AKTIVITEETTEJA:

1. Derdiaanit

Kesto: 120 min.

Tasot: A2-C2

Tavoitteet:

- a) Luoda suhde lingvistisen ilmaisun ja kulttuurikontekstin välillä, tunnistaa ja tietoisesti hyödyntää erilaisia eri kulttuuritaustoihin liittyviä viestinnällisiä käytäntöjä
- b) Ymmärtää, miten viestiä kontekstissa, jossa vallitsevat eri viestintäkäytännöt, säännöt ja tyylit omiinsa verrattuna
- c) Parantaa suullisia taitoja
- d) Kokea, mitä monimuotoisuudella tarkoitetaan
- e) Tunnistaa eri käsityksiä ja kulttuureja

Tämä on roolipeliaktiiviteetti kulttuurienvälisen viestinnän tiedostamisesta. On tärkeää, että kouluttaja selostaa osallistujille, että he kokevat ja kohtaamisen uuden kulttuurin kanssa.

Materiaalit: Kopiot "Derdiaanit"-aktiiviteetin ohjeista, paperia/pahvia, liimaa, sakset, viivotin ja kyniä. Käytä erillistä huonetta

Aktiiviteetti: Onnistuneen toteutuksen suhteen suositaan eri kulttuuri- ja kielellisistä taustoista tulevia ryhmiä

Tämän aktiiviteetin myötä sosiokulttuuriset ja kulttuurienväliset taidot parantuvat, koska tämän aktiiviteetin tavoitteena on se, että osallistujat oppisivat menetelmiä ja työkaluja uuteen

yhteiskuntaan ja eri kulttuuriin sopeutumiseksi. Osallistajat oppivat myös selviytymään kulttuurisääntöjen kanssa, jotka ovat heille aluksi outoja, mutta välttämättömiä integroitumiseksi onnistuneesti tähän uuteen kulttuuriin.

Prosessi:

Tämän tehtävän toteuttamiseksi kouluttajan tulee esitellä simulaatioaktiiviteetti selostamalla oppijoille, että he kokevat kohtaamisen uuden kulttuurin kanssa. Osallistajat jaetaan kahteen ryhmään (n. 4-8 henkeä ovat insinöörejä, kaikki muut derdiaaneja). On tärkeää, että ryhmässä on osallistujia molemmista sukupuolista.

Kouluttaja pyytää ryhmien henkilöä siirtymään toiseen huoneeseen (derdiaanit jäävät isoon huoneeseen). Oppijoille jaetaan ohjeet roolinsa mukaan (Liite A Derdianeille ja Liite B insinööreille).

Kouluttajan tulee lukea ohjeet ääneen, erikseen kunkin ryhmän kanssa (yksi lisäohjaaja olisi hyvä, jotta molempia ryhmiä avustaa yksi henkilö samaan aikaan) ja varmistaa, että kaikkiin kysymyksiin vastataan ja että osallistajat ymmärtävät kaikki annetut ohjeet.

Kullakin ryhmällä on tarpeeksi aikaa (20 min.) ymmärtää tiedot ja rohkaista itseään harjoittelemaan etukäteen ja tutustumaan rooleihinsa (etenkin derdiaanien käytöskoodien kohdalla).

Derdiaaneille tulee kertoa, että insinööri tulee vierailemaan heillä kolmen minuutin ajan. Valittu insinööri vierailee derdiaanien kylässä muutaman minuutin ajan ja luo yhteyden derdiaanien yhteisöön, johon silta tulee rakentaa.

Kun insinööri palaa tiimensä luo, kaikilla insinööreillä on 10 minuuttia aikaa analysoida tarpeitaan. Insinöörien tulee ajatella sitä, miten he selostavat sillan rakentamisen derdiaaneille. Kouluttaja on antanut heille tässä vaiheessa materiaalit, joita he käyttävät viimeisellä vierailullaan sillan rakentamiseen. (Paperi/pahvi, liima, sakset, viivotin ja kyniä).

Insinöörien täytyy mennä Derdiaan ja opettaa derdiaaneja rakentamaan silta (30 min).

25 minuutin kuluttua aktiiviteetti lopetetaan (ei ole merkitystä, onko silta rakennettu vai ei) ja kaikkien osallistujien tulee lopettaa roolinsa (5 min).

Pohdintakysymyksiä aktiiviteetin jälkeen.**Alta löydät kysymyksiä, jotka auttavat ohjaajaa väittelyn aikaan saamiseen:**

-
- Miltä sinusta tuntuu?
 - Oletko tyytyväinen tuloksiin? Miksi / miksi ei?
 - Oliko näiden roolien omaksuminen vaikeaa? Miksi / miksi ei?
 - Tunsitko olosi miellyttäväksi roolissasi?
 - Mikä vaikutus kulttuuritaustallasi oli omaksumaasi rooliin?
 - Millaista oli viestintä ryhmäsi sisällä?
 - Millaista oli viestintä ja vuorovaikutus toisen ryhmän kanssa?
 - Oliko helppoa ymmärtää muiden viestintäkoodeja ja -tyylejä? Miksi / miksi ei?
 - Oletko koskaan kokenut vastaavaa tilannetta tosielämässä?
 - Miten käsittelit tietojen epävarmuutta ja epäselvyyttä?
 - Mitä voimme oppia ulkomailla vierailua varten?

Liite 1: Ohjeet derdiaaneille

The situation: Tilanne:

Elätte maassa nimeltään DERDIA. Kylää, jossa asutte, erottaa toisesta kaupungista syvä laakso. Siellä on tori, mutta sinne päästäksenne teidän tulee kävellä kaksi päivää. Jos laakson halki olisi silta, voisitte olla kaupungissa 5 tunnissa.

Hallituksenne teki sopimuksen ulkomaalaisen yhtiön kanssa siitä, että he tulevat kylääne ja opettavat teitä rakentamaan sillan. Olette näin Derdian ensimmäisiä insinöörejä.

Rakennettuanne sillan ulkomaalaisten asiantuntijoiden kanssa pystytte rakentamaan siltoja kaikkialle Dardiaan muiden ihmisten elämän helpottamiseksi. Ohjeissa kehoitetaan rakentamaan silta paperista käyttämällä kyniä, viivottimia, saksia ja liimaa. Tunnet materiaalit ja työkalut, mutta et tunne rakennustekniikoita.

Sosiaalinen käytös: Derdiaanit ovat tottuneet koskettamaan toisiaan. Sitä, että et ole yhteydessä puhuessa pidetään epäkohteliaana. Sinun ei tarvitse kuitenkaan koskea suoraa. Jos liityt ryhmään, kosketat vain jotakuta ryhmässä, ja he ovat välittömästi mukana keskustelussa. On myös erittäin tärkeää tervehtiä toisiaan tavatessa, vaikka vain kulkisit jonkun ohi. Derdialainen mies ei koskaan luo yhteyttä toiseen mieheen, paitsi jos nainen esittelee heidät. Ei ole merkitystä sillä, onko nainen derdiaani vai ei.

Käyttäytyminen työssä: Työtä tehdessä derdiaanit koskettavat toisiaan myös paljon. Työkalut ovat sukupuolikohtaisia: sakset ovat miehille, kynät ja viivottimet naisille. Liima on neutraalia. Miehet eivät koskaan kosketa kynää tai viivotinta. Sama pätee naisiin ja saksiin.

Tervehdykset: Perinteinen derdiaanien tervehdys on suukko olkapäälle. Tervehdyksen aloittava henkilö suutelee toista oikealla olkapäälle. Sitten toinen suutelee tätä vasemmalle olkapäälle. Kaikki muut suudelmat ovat loukkaavia! Kättely on yksi suurimmista loukkauksista Dardiasta. Jos derdialainen loukkaantuu siitä, että heitä ei tervehditä tai kosketeta, silloin kun heitä puhutellaan, he alkavat huutaa siitä.

Kyllä/ei: Derdiaanit eivät käytä Sanaa EI. He sanovat aina KYLLÄ, vaikka silloin kun he tarkoittavat EI, he nyökyttelevät päätään (harjoittele tätä).

Ulkomaalaiset: Derdiaanit pitävät yhtiöstä. Siksi he pitävät myös ulkomaalaisista. He ovat myös ylpeitä itsestään ja kulttuuristaan. He tietävät, että he eivät koskaan pystyisi rakentamaan siltaa yksin. Toisaalta he eivät pidä ulkomaalaisten kulttuuria ja koulutusta omaansa parempana. Heidän oma käyttäytymisensä on heille luonnollista, ja siksi he eivät osaa selittää sitä asiantuntijoille (tämä on ERITTÄIN tärkeää).

Liite 2: Ohjeet insinööreille

Tilanne:

Olette ryhmä kansainvälisiä insinöörejä, jotka työskentelevät monikulttuuriselle rakennusyhtiölle. Yhtiösi on juuri allekirjoittanut erittäin tärkeän sopimuksen Derdian hallituksen kanssa, jossa se on sitoutunut opettamaan derdialaisia rakentamaan silta. Sopimuksen mukaan on erittäin tärkeää, että kunnioitatte sovittua aikarajaa, muutoin sopimus peruutetaan ja päädytte työttömiksi. Derdian hallitus on erittäin kiinnostunut tästä projektista, jota rahoitetaan Euroopan unionin tuella. Derdia on vuoristoinen maa, jossa on paljon kanjoneita ja syviä laaksoja, mutta ei siltoja. Siten derdialaisilla kestää usean päivän kulkea kylistä pääkaupungin torille. Sillan rakentamalla derdialaiset voisivat tehdä matkan vain 5 tunnissa.

Simulaatio

Ensiksi teidän tulisi lukea nämä ohjeet huolella ja päättää yhdessä, millä tavalla rakennatte silla. Tietyn ajan jälkeen (teille kerrotaan tästä) kaksi ryhmän jäsentä luovat kontaktin 3 minuutin ajan derdiaanien kyläläisten kanssa, johon silta rakennetaan (esim. tarkistaa luonnonolot, materiaalit, luoda yhteys derdialaisiin, jne.). Sitten teillä on 10 minuuttia aikaa analysoida näiden raportti ja tehdä valmistelut. Tämän jälkeen koko insinöörien ryhmä menee Derdiaan ja opettaa derdialaisia rakentamaan sillan (teillä on 25 min aikaa).

Silta

Paperisilta symboloi siltaa. Silta rakennetaan kahden huoneen välille n. 80 cm etäisyydelle. Sen tulee olla vakaa. Rakennusprosessin lopussa sen tulisi kantaa sen rakentamisessa käytettyjen saksien ja liiman paino. Sillan osia ei voi leikata ja koota Dardiassa, koska muutoin derdialaiset eivät oppisi tekemään sitä itse. Heidän tulee oppia kaikki rakentamisen vaiheet. Kukin osa tulee piirtää kynällä ja viivottimella ja leikata sitten saksilla.

Tähän aktiviteettiin tarvittavat materiaalit ovat seuraavat:

Silta tehdään paperista/pahvista

Suunnitteluun ja rakentamiseen:
Paperia

Liimaa

Sakset

Viivotin

Kyniä

Huomaathan, että derdiaanit tarvitsevat kaksi opettajaa, jotka auttavat tehtävien suorittamisessa. Tämä on oppitunti, joka vaatii nopeaa ajattelua ja välitöntä luottamusta osallistujien välillä, joista monet ovat tavanneet tuona päivänä. Se voi toimia opiskelijoiden kohdalla, jotka ovat juuri tavanneet, mutta toimii paremmin opiskelijoilla, jotka tuntevat toisiaan jossain määrin.

Tämä on mielenkiintoinen, hauska aktiviteetti – ei kovin hyödyllinen sanaston ja/tai kieliopin opettamiseen, mutta hyvä tiiminrakennusaktiviteetti. Aktiviteetti vaatii valmistelua ja opettajalla tulisi olla tarpeeksi materiaaleja sekä jakaa ryhmä kahteen oppijoiden ryhmään siten, että näiden taidot ovat tasapainossa. Lisäaika vaikutti olevan tarpeen, koska harjoituksen “tekniset” osiot veivät odotettua enemmän aikaa.

2. Kohdataan avaruusoliot

Kesto: 60 minuuttia

Tasot: B1-C2

Tavoitteet:

- a) Harjoitella vuorovaikutustaitoja, esitystaitoja, verbaalisia ja ei-verbaalisia taitoja tason mukaan. Tämä aktiviteetti saa opiskelijat käyttämään laajaa sanastoa ja harjoittelemaan esitelmätaitoja ja kehonkieltä. He tulevat myös tietoisiksi omasta ääntämisestään verrattuna muihin ja miten he voivat parantaa sitä ja tulla paremmin ymmärretyiksi.
- b) Oppia tunnistamaan sosiaalisia vihjeitä ja kulttuurieroja (opiskelijoista riippuen). Opiskelijat tunnistavat, miten kulttuuri määritetään, sosiaalisia esteitä ja aukkoja viestinnässä.
- c) Oppia tunnistamaan sosiokulttuurisia sääntöjä ja esteitä

Materiaalit: Videokamera ja älypuhelin, paperia

Aktiviteetti: Avaruusmatkailu on suosituimmillaan maassasi, koska sinun maasi on löytänyt elämää monilta muilta planeetoilta kaukana aurinkokunnastasi. Nämä planeetat ovat pieniä ja niiden väestömäärät ovat myös pieniä. Vaikka ne ovat lähellä toisiaan maantieteellisesti, heillä ei ollut tietoa toistensa olemassa olosta ennen kuin sinun maasi vierailtiin näissä paikoissa. Sinun maasi järjestää planeettojenvälisen konferenssin, jossa nämä kansat kohtaavat ensimmäistä kertaa. Kunkin opiskelijan tehtävänä on luoda kulttuuri yhdelle näistä pienistä planeetoista. Tämä peli toimii parhaiten aktiivisten ja energisten luokkien kanssa. Jos mahdollista, monikulttuuristen oppijoiden ryhmät soveltuvat tähän hyvin.

Prosessi: Luokan tulisi käyttää aikaa pohtien omien kulttuuriensa nyansseja. Kun opetat kansainvälisiä opiskelijoita, käytä omaa kulttuuriasi esimerkkinä, ja pyydä heitä pohtimaan samoja asioita omassa kulttuurissaan.

1. **askel:** Kirjoita taululle: *Mistä pidät? Miltä näytät? Millainen olet?*

Kirjoita kaava vastauksille: Olen + ... (esim. olen pitkä);

Minulla on + ... + ... (esim. minulla on mustat hiukset);

Minä näytän + (ihminen tai vaikka asia, esim. näytän kissalta).

Esim. olen ystävällinen.

Ota nopeasti ylös joitakin vastauksia.

Voit myös tehdä tämän käyttämällä "Miltä minä (sinä, opettaja) näytän?" Tämä voi olla hauskeempaa, ja erittäin nopeaa, koska kaikki ovat keskittyneet vain yhteen henkilöön, opettajaan.

Sitten he kysyvät toisiltaan pareissa nämä 3 samaa kysymystä.

Selosta, että kulttuuri koostuu siitä, keitä me olemme alitajuisesti. Kulttuuri näkyy mm. uskomuksissamme, arvoissamme, tavoissamme, odotuksissamme, kielessämme ja perinteissämme.

Pohdi lähemmin joko omaa tai opiskelijoiden kulttuuria pohtimalla ja huomioimalla tiettyjä elementtejä taululle.

Huomioi kaikki seuraavat. Me käytämme Suomea tässä esimerkkinä.

Maa/kansalaisuus	Suomi/ suomalainen
Kieli Miten sanot seuraavat sanat? Hei, näkemiin, kiitos, ole hyvä, anteeksi, kippis	englanti
Mitä teet, kun tapaat jonkun ensimmäistä kertaa? Mitä teet, kun tapaat jonkun, jonka tunnet?	Kättele Kättele, halaa, suutele (joskus!)
Mitä sanot, kun joku aivastaa?	Terveydiksi
Mitkä teot eivät sinun kulttuurissa ole hyväksyttäviä julkisesti? (kulttuuritabut)	Näyttää keskisormea, kiroilla, kaivaa nenää julkisesti
Joitakin syitä juhlintaan kulttuurissasi?	Syntymäpäivät, uskonnolliset pyhäpäivät, historialliset tapahtumat, henkilökohtaiset saavutukset

Kun vastaat näihin kysymyksiin luokkasi kanssa, rohkaise opiskelijoita tarjoamaan muita esimerkkejä, joita he saattavat tietää omasta tai muiden kulttuureista.

2. askel:

Jaa opiskelijat 3, 4 tai 5 hengen ryhmiin. He päättävät nimen planeetalleen ja täydentävät lomakkeen.

Pyydä opiskelijoita aloittamaan keksimällä nimi planeetalleen/kulttuurillen ja kuvailemalla sen maantiedettä sekä ihmisiä. Luokastasi riippuen haluat ehkä heidän kuvittavan planeettaa ja ihmisiä ympäri huonetta.

Kun opiskelijat ovat luoneet planeetan, anna heille kopio monisteesta (ks. liite).

Kaikkien opiskelijoiden tulee kirjoittaa vastaukset, koska he kaikki tarvitsevat monisteen keskusteluvaiheeseen. Opiskelijoiden tietystä ryhmästä tulee kirjoittaa samat vastaukset (he ovat yhdeltä planeetalta).

Opiskelijoiden tulee jutella toisten kanssa näyttämättä monistettaan.

Kun monisteet on täytetty, heidän tulee pohtia planeettaansa enemmän ja vastata seuraaviin kysymyksiin:

Mitä ihmiset tekevät päivisin/ iltaisin? Tekevätkö he työtä?

Miten he pitävät hauskaa? Mitä he syövät ja juovat?

Mitä urheilulajeja he harrastavat?

Millaista musiikkia he kuuntelevat? Millaisia lakeja heillä on?

Mikä on tärkeintä kullekin henkilölle? Mistä ihmiset eivät välitä?

Kun opiskelijat ovat vastanneet näihin kysymyksiin, palaa takaisin kysymyksiin, joihin olet vastannut omaan kulttuuriisi liittyen, ja pyydä heitä vastaamaan näihin kysymyksiin heidän keksimäänsä kulttuuriin liittyen. Rohkaise opiskelijoita olemaan luovia koko kulttuurin luomiskokemuksen ajan.

3. Askel: kohtaaminen

Kun opiskelijasi ovat kehittäneet omat kulttuurinsa (ja pitäneet tiedot itsellään), on ryhmien aika kohdata. Puolet luokasta pelaa roolipelin sillä välin kun puolet katselee. Anna roolipeliä pelaavien opiskelijoiden tulla luokan eteen. Kukin opiskelija toimii henkilönä siitä kulttuurista, jonka he loivat. Tässä aktiviteetin osassa ihmiset kohtaavat toisensa epämuodollisessa ilmapiirissä, kuten juhlissa tai sosiaalisessa tapahtumassa. Heidän tulee suorittaa tervehdys, käyttää kieltä ja osoittaa muita luomansa kulttuurin elementtejä. Jos joku ihminen toisesta kulttuurista tekee jonkin tabuista, kyseisen henkilön tulee esittää loukkaantunutta. Kun opiskelijoilla on ollut tarpeeksi aikaa tavata ja tervehtiä toisiaan, ryhmät vaihtavat paikkaa ja toinen ryhmä esittää kohtaamisen.

4. Askel: Jälkipuinti

Kun kaikki opiskelijasi ovat suorittaneet tervehtimisen, kysy heiltä kokemuksesta. *Miltä heistä tuntui, kun he tapasivat ihmisiä muista kulttuureista? Tunsivatko he olonsa epämuukavaksi? Tekikö kukaan jotakin, joka sai heidät tuntemaan olonsa tervetulleeksi tai onnelliseksi? Mitä se oli?*

Rohkaise opiskelijoitasi jakamaan niin monta yksityiskohtaa kokemuksesta kuin mahdollista. Auta sitten opiskelijoitasi ymmärtämään, miksi heillä oli kyseiset kokemukset. Opiskelijaparit voivat luoda tietoja kulttuureistaan toistensa kanssa. Jos mahdollista, muodosta pareja sellaisen kanssa, joka loukkasi heitä tapaamisessa. Keskustellessa kunkin ihmisen tulisi kirjoittaa ylös piirteitä toisten luomista kulttuureista ja luetella samoja tietoja omasta kulttuuristaan. Kun opiskelijat ovat jakaneet, muuta pareja ja pyydä opiskelijoita keräämään tietoa toisesta kulttuurista.

Kun opiskelijat ovat keränneet tietoa kahdesta muusta kulttuurista, kokoonnutaan yhteen luokkana. Pyydä opiskelijoita jakamaan ymmärtämystään, jota he saivat oppimalla toisen kulttuurin erikoispiirteistä. Sijoita opiskelijat sitten neljän tai viiden ryhmiin keskustelemaan. Anna kullekin ryhmälle kopio seuraavista kysymyksistä.

Missä tilanteessa olet tosielämässä tuntenut olosi epämuukavaksi tai loukkaantuneeksi kulttuurisen kokemuksen takia?

Miten aktiviteetti vertautuu tosielämään? Mitä voimme oppia luokan kulttuurikonflikteista?

Miten voimme osoittaa sensitiivisyyttä muista kulttuureista tulevia ihmisiä kohtaan?

Kun opiskelijat ovat keskustelleet kokemuksistaan sekä luokka-aktiviteetissa että todellisessa elämässä, pyydä heitä jakamaan kokemuksensa. Voit pyytää heitä kirjoittamaan kappaleen, esseen, kirjeen, lehtiartikkelin, tai jotain muuta. Yksilöt voivat käyttää keskustelukysymyksiä inspiraationa, tai he voivat kirjoittaa omia ideoitaan. Mistä tahansa he kirjoittavat, pyydä opiskelijoita sisällyttämään kappale siitä, mitä he ovat oppineet koko kokemuksesta.

Tämä aktiviteetti on suunniteltu auttamaan opiskelijoitasi arvostamaan erilaisia kulttuureja ja kehittämään kulttuurisensitiivisyyttä toisiaan kohtaan. Opiskelijasi luovat oman kulttuurinsa ja elementit, jotka ovat osa sitä, ja sitten jakavat kulttuurin toistensa kanssa.

Kielellisesti aktiviteetti auttaa myös kansainvälisiä opiskelijoita oppimaan lausumisestaan kuuntelemalla toisten opiskelijoiden vastauksia.

LIITE: KOHTAA AVARUUSOLIOT – MONISTE

1. MIKSI PLANEETTAASI KUTSUTAAN?	Our planet is called...
2. Miltä te näytätte?	
3. Millaisia olette?	
4. Mistä pidätte?	
5. Miten sanotte seuraavat sanat?	
Hei, kiitos, ole hyvä, anteeksi	
6. Miten pidätte hauskaa?	
7. Mitä syötte ja juotte?	
8. Millaisia urheilulajeja harrastatte?	
9. Mikä on tärkeintä teille?	
10. Mikä ei ole tärkeää?	
11. Miten vietätte päivänne?	
12. Mitkä ovat suosituimmat small talk - aiheenne?	
13. Mitkä ovat joitakin juhlan aiheitanne?	
14. Mitä erilaisia rooleja on miehille ja naisille (ja lapsille) – jos mitään?	
15. Mitkä ovat käyttäytymistapoja, joita ei koskaan tule tehdä kulttuurissasi (=kulttuuritabut)?	
16. Mitä ongelmia kohtasit oman maasi taulukon laatimisessa?	
17. Oliko kuvitteellisen kulttuurinne sääntöjen laatimisessa ongelmia?	

3.Fair Shake

Kesto: 20–30 minuuttia: 10 min. aktiviteetti ja 10-20 minuutin purku

Tasot: A2-C2

Tavoitteet: Auttaa osallistujia kokemaan:

- a) miltä tuntuu, kun identiteettisi määritellään uudelleen.
- b) miltä tuntuu muuttaa “perinteinen” kättelyle.
- c) tunnistaa, kulttuurinen epämukavuus yleensä ja fyysisessä kontaktissa erityisesti.

Materiaalit: Ei ole

Prosessi:

a. Kaikki kiertävät huoneessa, kunnes heitä kehoitetaan pysähtymään ja puristamaan lähellä olevan henkilön oikeaa kättä, sanomaan etunimensä ja toistamaan kuulemansa. Tämä tulee tehdä moneen kertaan, jotta kaikki ehtivät tavata.

b. Anna uusia ohjeita: Ajattele adjektiivia, joka alkaa etunimesi ensimmäisellä kirjaimella ja substantiivia, joka alkaa etunimesi viimeisellä kirjaimella. (e.g., Pieni Anka - Pekka). Osoita tämä taululla.

c. Pyydä osallistujia kiertelemään uudelleen ja kätelemään vasenta kättä tavatessa, sanoen koko nimensä (kaksi keksittyä Sanaa).

Vaihtoehtoinen:

Tee toinen esittelykierros, jolla osallistujien tulee kätellä jollakin muulla ruumiinosalla tavatessaan. Voit kertoa, millä osalla (esim. kynärpää) tai sallia yksilöiden tehdä omat valintansa.

d. Purku.

Pyydä opiskelijoita vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- *Miltä sinusta tuntui toisella esittelykierroksella? Miksi?*
- *Mitkä ovat tässä harjoituksessa esiin tulleet kulttuuriasiat?*
- *Miltä tuntui, kun sinua pyydettiin muuttamaan nimesi? Miten tämä voisi tapahtua “tosielämässä”?*
- *Miltä sinusta tuntui kolmannella esittelykierroksella?*
- *Mitä ajattelit, kun sinua pyydettiin kätelemään eri ruumiinosalla?*
- *Mitä kulttuurisia väärinkäsityksiä saattaa tapahtua vain itsensä esittelyssä? Mitä viestintätekniikoita voidaan käyttää mahdollisten väärinkäsitysten vähentämiseen?*
- *Mitkä ovat mahdollisia vihjeitä jatkuvasta viestinnästä muiden kanssa, kun olet esitellyt itsesi?*

Purun johtopäätelmät:

On olemassa monia kulttuurisia tapoja esitellä itseämme, ja niillä on merkitystä sille, miten havainnoimme toisemme ja viestimme tämän jälkeen.

Kun ihmisiä pyydetään muuttamaan "luonnollista" käyttäytymistä (esim. vaihtamalla oikeasta kädestä vasempaan), tämä saattaa tuntua erittäin oudolta ja vie paljon energiaa, että muistaa tehdä sen "oikein". Toisilla on etuasema ja he käyttävät vähemmän energiaa (esim. vasenkätisillä ihmisillä on tässä etuasema, ehkä ensimmäistä kertaa koskaan).

Kun ihmisiä pyydetään muuttamaan identiteettinsä, tällä on tunnetason seurauksia.

On olemassa huomattavia kulttuurieroja koskettamisen hyväksyttävyydessä: kuka, missä, miten jne.

Vaihtoehtoiset tavat harjoituksen tekemiseen:

- Kielestä riippuen nuo kaksi sanaa voisivat olla substantiivi/adjektiivi. Riippuen siitä, miten nimiä käytetään kulttuurissa tai koulutusyhteydessä, nämä kaksi sanaa voivat vastata etu- tai sukunimeä.
- Pyydä osallistujia kirjoittamaan ylös ennen purkua niin monta nimeä toiselta kierrokselta kuin he muistavat. Keskustelkaa, miksi. Huomatkaa, että ihmiset keskittyvät omaan uuteen nimeensä niin, että heidän on vaikea kuunnella toisia tehokkaasti.
- Pyydä osallistujia selittämään, miksi he valitsivat uuden nimensä ja onko sillä mitään tekemistä heidän persoonallisuutensa, taustansa tai kulttuurinsa kanssa. Tämä auttaa esittelemään kulttuurin käsitteen "omana" (oma kulttuuri-identiteettimme) yhtä lailla kuin "vieraana" (tapana, jolla ulkomaalaiset käyttäytyvät). Ohjaaja voi kirjoittaa nimet ylös ja käyttää niitä myöhemmin koulutuksessa eri syistä: huumoria, esimerkkeinä luovuudesta, korostamaan kulttuuriyhteyksiä, jne.

Huomio kouluttajille:

Aktiviteettiä ei välttämättä voi käyttää kaikkien kulttuurien tai ryhmien kanssa (esim. tämä aktiviteetti täytyy muokata kulttuuritehokkuutta varten riippuen ryhmän sukupuolijakautumasta, hierarkisuudesta, tai fyysisen kontaktin sopivuudesta). Sitä voidaan myös käyttää ennen lähtöä seuraavana harjoituksena henkilöille, jotka muuttavat "ei-kontaktia-kulttuurista" "kontaktikulttuuriin".

2. Nimesi tarina

Kesto: 30 minuuttia

Tasot: A1-B2

Tavoitteet: Tätä aktiviteettia voidaan käyttää erityisesti rakentamaan kulttuurienvälistä kunnioitusta ja ymmärtämystä tai yleisemmin auttaa kehittämään identiteettiä ja avointa kunnioitusta ja jakamista.

Materiaalit: Ei ole

Aktiviteetti: Mistä nimesi tulee? Jaa tarina siitä, mistä nimesi tulee ja mitä se tarkoittaa. Jokaisen nimellä on yllättävän mielenkiintoinen alkuperä. Tämä on mielenkiintoinen tapa esitellä itsensä muille, etenkin etnisesti monimuotoisissa ryhmissä.

Prosessi: Pidä huolta siitä, että luokassa vallitsee soveltuva ryhmäilmapiiri, jossa ihmiset ovat jo tehneet joitakin lämmittelyaktiviteetteja ja nimileikkejä.

- Pyydä osallistujia kääntymään parin puoleen ja selostamaa, mitä heidän nimensä tarkoittaa (jos mitään) ja mistä se on peräisin.
- Suurimmalla osalla ihmisistä on yllättävän paljon tietoa siitä, mistä heidän nimensä tulee ja mitä se tarkoittaa.
- Mitä suurempi ryhmän etninen ja kulttuurinen monimuotoisuus on, sitä paremmin tämä harjoitus toimii.
- Vaihtoehto: Pyydä henkilöä esittelemään parinsa koko ryhmälle ja selittämään, mitä tämän nimi tarkoittaa ja mistä se tulee.
- Vaihtoehto: Aktiviteettia voidaan jatkaa siten, että selostetaan tausta muille nimille, esim.
 - Lempinimet
 - Lemmikit
 - Alter-ego tai "fantasianimi "
 - Lasten nimet – tai miten nimeäisit lapsesi?

3. Seitsemän sanaa

Kesto: 30 minuuttia (plus 30 minuuttia lisätehtäviä varten)

Tasot: B1-C2

Tavoitteet:

- a) Auttaa oppijoita kokemaan, että yhteisymmärrys voidaan saavuttaa ilman, että omista ideoista tarvitsee luopua, mutta muut hyväksytään, kun heidän perustelunsa ovat vakuuttavia. Valmistaudu esittämään ideasi vakuuttavasti.
- b) Kehitä taitojasi, joiden avulla pystyt kommunikoimaan tehokkaasti ja asianmukaisesti eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa, miten saavutetaan yhteisymmärrys eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- c) Kehitä kykyäsi arvioida eroja ja havaita ihmisten asenteet ja mielipiteet.
- d) Ihmisten välisen viestinnän suurimpien haasteiden analysointitaidot; esitys- ja kommunikaatiotaidot; monimuotoisuuden hyväksyminen, kulttuurienvälinen ymmärrys.

Materiaalit: Paperi/pahvi ja kynät.

Tehtävä: Tämä tehtävä keskittyy tiimin muodostavien ihmisten välisten yhteyksien ilmi tuomiseen. Se on hyödyllistä ryhmäpäättösten fasilitoinnissa ja kun oppijat keksivät eri ideoita siitä, miten oppitunnin aikana edetään.

Prosessi:

Vaihe 1: pohjustus (valinnainen)

Ohjaaja yrittää luoda rennon ilmapiirin, jossa vältetään kriittisiä kommentteja ja vahvistetaan sitä ajatusta, että oppijat ovat turvallisessa oppimisympäristössä. Oppijoiden tavoitteena on, että he tuntevat olonsa mahdollisimman mukavaksi, jotta he ilmaisivat itseänsä vapaasti; heidän tulisi tuntea, että he voivat ilmaista vapaasti vastaväitteen, ajatuksen, haaveen tai perustelun.

Ryhmässä syntyvä keskustelu ja emotionaalinen ympäristö aktivoivat ryhmän jäseniä. Näin koko ryhmä, ohjaaja ja jäsenet, ryhtyy tutustumaan aiheeseen. Suosittelemme, että ohjaajat/kouluttajat toteuttavat pohjustustehtävän ennen kuin aloitetaan "SEITSEMÄN SANAA" -tehtävä. Tämä motivoi jäseniä osallistumaan aktiivisesti päätehtävään.

SITRUUNAT (ekstratehtävä)

Tavoitteet: Tämä on pohjustustehtävä, jäänmurtaajaharjoitus, jossa esitellään yksilöllisten erojen käsite. Sitä voidaan käyttää monikulttuurisessa luokassa; stereotyyppioita, eroja ja tasa-arvoisten mahdollisuuksia käsittelevä työskentelytuokio

Tarvittavat välineet: Riittävästi sitruunoita kaikille; kassillinen.

Ryhmäkoko: Vapaavalintainen.

Tarvittava aika: 30 minuuttia

Yksityiskohtainen kuvaus:

Anna kullekin oppijalle tai oppijaryhmälle sitruuna.

Pyydä kutakin katsomaan tarkasti hedelmää, tutkimaan sen ominaispiirteitä ja koskettamaan sormella sen pintaa.

Kannusta osallistujia yksilöimään sitruunansa antamalla sille nimi.

Anna tähän harjoitukseen aikaa viisi minuuttia ja kerää sitruunat laukkuun. Ravista laukkuja, jotta hedelmät menevät sekaisin.

Levitä sitruunat ryhmän eteen.

Kysy vuorotellen kutakin ryhmää hakemaan oma sitruunansa.

Jos jonkun sitruunan omistajuudesta tulee kiistaa, ota ne sivuun. Ne luokitellaan ”tunnistamattomiksi”.

Havaitset kuitenkin, että useimmat ihmiset tunnistavat oman sitruunansa (hämmästyttävää!).

Pohdinta ja arviointi:

Kun kaikki osallistujat ovat saaneet takaisin sitruunansa, voit käynnistää keskustelun. Mistä tiedät, että olet valinnut oikean sitruunan?

Kannusta heitä vertaamaan sitruunoita ihmisiin.

Stereotyyppien tarkastelu:

Ovatko kaikki sitruunat saman värisiä? Ovatko kaikki sitruunat saman muotoisia?

Keskustele stereotyyppioista, joita esiintyy eri kulttuureita, rotuja ja sukupuolia edustavista ihmisistä.

Mitä tämä tarkoittaa ryhmälle

Arviointisi tästä prosessista ja ilmenneistä ongelmista auttaa sinua kehittämään eroja ja yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevää työtä

Vaihe 2: päätehtävä

Päätät aiheen, kuten "seitsemän sanaa ystävyydestä" (tai rauhasta tai vapaudesta jne.). Viidessä minuutissa kaikkien osallistujien tulee kirjoittaa paperille seitsemän aiheeseen liittyvää sanaa, joita he pitävät tärkeimpinä.

Sitten pareittain näistä sanoista tulee valita yhdessä seitsemän sanaa viidessä minuutissa.

Sitten kahdesta parista muodostetaan neljän ihmisen ryhmä: kullakin neljän ihmisen ryhmällä on seitsemän minuuttia aikaa päättää yhteiset seitsemän sanaa. Näin jatketaan (kasvatetaan ryhmäkokoja) kunnes osallistujat on jaettu kahteen ryhmään: tässä kohtaa pitää löytää yhteisymmärryksessä seitsemän sanaa, jotka jokainen hyväksyy.

Näiden tulee olla sanoja, ei lauseita.

Vaihe 3: purku

Kaikilla jäsenillä on mahdollisuus jakaa ajatuksiaan ja tunteitaan, pohtia tehtävää ja keskustella eri kysymyksistä, joita tämän tiedon käyttöön ja toteutukseen liittyy.

Pohdinta:

Anna tilaa kokemuksen tutkiskelulle ja pohdinnalle;

Tarjota mahdollisuus keskusteluun kokemuksen vaikutuksista;

Liitä kokemus koulutukselliseen yhteyteen;

Visioi tapoja toteuttaa kokemus maahanmuuttaja-oppijoiden kanssa työskenneltäessä.

Ehdotuksia kysymyksistä, joita ryhmän ohjaaja/kouluttaja voi käyttää jakoprosessin aikana:

Henkilökohtaiset pohdinnat (15 minuuttia)

Miten päädyitte yhteisymmärrykseen valitsemistanne sanoista?

Havaitsitko säännönmukaisuuksia?

Oliko ryhmässä johtaja?

Minkä tyyppistä kommunikaatiota ryhmä käytti?

Oliko joku passiivinen?

Oliko joku kärsimätön?

Missä määrin innostuit/stressaannuit?

Kuinka monta eri sanaa/ratkaisua oli käytettävissä?

Miltä tuntui lopussa? Mitä muuta tiedät itsestäsi?

Vaihe 4: Analyysi

Ryhmän ohjaajia/kouluttajia suositellaan käyttämään sosiaalis-kognitiivista transaktioanalyysimallia, jotta voidaan kartoittaa osallistujan vuorovaikutusta ja käyttää tätä teoriaa ja menetelmää kompassina.

Muista: Ryhmän ohjaajan tulisi muistaa tietyt elementit ennen harjoituksen käyttöä. Kannattaa tutkailla:

- ryhmän ilmapiiriä,
- jäsenten välisen vastaavuuden määrä,
- ryhmän sisäiset alaryhmät,
- ”lue” jäsenten kehon asentoa / kehon kieltä,
- mieliala (kuka on avoin, sulkeutunut, skeptinen, puolustuskannalla jne.),
- kuka istuu kenenkin vieressä,
- ketkä ovat keskeisiä hahmoja,
- ketkä ovat sivussa olevia / marginaalisia henkilöitä,
- ryhmän tavoite ja heidän motivaationsa saavuttaa se,
- kuinka paljon tilaa jätät vapaalle kommunikaatiolle jäsenten kesken tai milloin keskeytät,
- kuinka muodostaa vastavuoroisia suhteita,
- kuinka osallistaa ujoimpia oppijoita.

4. Tervehdykset

Kesto: 15 minuuttia

Tasot: A1–B2

Tavoitteet: Harjoituksen tavoitteena on herätellä oppijoita ja haastaa heitä tehtävällä, joka edellyttää spontaania, vilkasta osallistumista.

Materiaalit: Ei mitään.

Tehtävä: Harjoitus voidaan vetää sekä ensi kertaa kokoontuvalle ryhmälle että osallistujille, jotka ovat jo tavanneet, mutta joita kannustetaan tervehtimään toisiaan eri tavalla kuin he yleensä tekevät. Tästä tehtävästä voi syntyä paljon hauskuutta ja eloisaa vuorovaikutusta, joten varmistu, että huoneessa on riittävästi tilaa ja kaikki osallistujat ovat valmiita osallistumaan harjoitukseen. Tämä on lyhyt harjoitus, ”käynnistäjä”, joka voi kestää enintään 15 minuuttia. Pidemmällä ajalla ihmiset vain hassuttelevat ilman tarkoitusta.

Emme suosittele tätä harjoitusta ryhmälle, jossa on fyysisesti vammautuneita ihmisiä, elleivät he tunne oloaan mukavaksi ryhmässä eivätkä turhautuisi fyysiseen harjoitukseen ympärillään.

Prosessi: Kouluttajan tulee selittää ensimmäinen tehtävä. Voit esitellä tehtävän sanomalla: ”Tervehditään toisiamme tänään uudella tavalla. *Voimme käyttää jalkoja, polvia, lanteita, olkapäitä ja päätä, mutta emme sanoja. Kävele ympäri huonetta ja valitse henkilö, jota haluat tervehtiä. Voit halutessasi lähestyä useampaa kuin yhtä henkilöä ja voit jopa tervehtiä kaikkia toisia osallistujia yksitellen*”. Osallistujat yleensä käyttäytyvät vapaasti ja etsivät spontaanisti eri tapoja luoda suhteita. Kohtaamisia tapahtuu huoneessa yhtäaikaaisesti, joten jokaisen on helpompaa osallistua. Vaikka osallistumisen taso vaihtelee yksilöllisen osallistujan temperamentista, mielentilasta ja osallistumishalukkuudesta riippuen. Ohjaaja käyskentelee ympäri huonetta ja vastaa tervehdyksiin, jos osallistujat lähestyvät häntä.

Peli edellyttää, että pelaajat murtavat epäluulonsa fyysisestä läheisyyttä kohtaan, joka on useimpien ihmisten suurin ongelma. Psykodraamassa liikettä ja kosketusta pidetään hyvin tärkeänä tekijänä, sillä keho on ajatuksen väline, ja siten sen kautta ryhmä voi tuntea suhteita, joita ei täysin voida viestiä sanoilla. Tällaiset kohtaamiset ovat myös ryhmän dynamiikan ja kokoonpanon tärkeitä visuaalisia representaatioita, joiden tulisi antaa ohjaajalle arvokkaita vinkkejä siitä, miten edetä sekä koko ryhmän että yksittäisten jäsenten kanssa.

On tärkeää luoda turvalliset rajat, jotta muiden herkkyyttä ei vahingoiteta. Rajat liittyvät sekä yksilöllisiin tekijöihin että kulttuurisiin asioihin, ja ne ne voivat vaihdella eri ryhmässä. Luonnollisesti monikulttuurinen ryhmä saattaa olla erityinen haaste kouluttajalle, ja koskettamista sisältäviä harjoituksia tulisi ohjata huolellisesti harkiten.

Peruseriaate on, että kaikki voivat vapaasti hallita sitä, miten he reagoivat kumppaneihinsa ja mitkä ”tervehdykset” he ovat valmiita hyväksymään. Tämä tulee kertoa avoimesti ja sitä tulee valvoa tarkasti. Kenenkään ei pitäisi tuntea vaikeaksi sitä, että ottaa etäisyyttä tietynlaisiin kohtaamisiin. Sivussa seisominen tulee myös nähdä hyväksyttynä tapana osallistua harjoitukseen.

5. Eläinperhe

Kesto: 15 minuuttia

Tasot: A1-A2

Tavoitteet: Jäänmurtajana käytetään eläinten ääniä eri kielillä. Voidaan laajentaa ja käyttää tutkittaessa kulttuurienvälisiä perheen ja sukulaisuussuhteiden käsitteitä ja herättelemään keskustelua.

Materiaalit: Paperiarkit, kynät/kuulakärkikynät.

Tehtävä: Tämä on helppo peli, joka auttaa ryhmien muodostamisessa koulutuksen alussa, jotta saadaan aikaan rento tunnelma ja voidaan välittää varsinainen sanoma.

Prosessi: Kirjoita paperille muistiin eläinperheiden jäseniä (koiravaari, koiramummi, isäkoira jne.). Riippuen pelaajien lukumäärästä, perheisiin voi kuulua 3–10 jäsentä. Voi olla kissa-, kana-, lehmä-, kalaperheitä jne.

Kukin henkilö saa paperin, muttei saa lukea sitä. Vasta kun kaikki osallistujat ovat saaneet paperinsa, he saavat lukea ne.

Fasilitaattorin kehottaessa kunkin pelaajan tulee löytää perheensä mahdollisimman nopeasti, *puhumatta*. He etsivät perheensä paperiin kirjoitetun eläimen ääntä ja liikkeitä matkien. Kun perhe on koossa, heidän täytyy löytää tapa asettua ikäjärjestykseen (edelleen puhumatta): isovanhemmat, vanhemmat, lapset. Ensimmäisenä ikäjärjestyksen löytänyt perhe voittaa.

Purku: Älä tee nopeita päätelmiä, jos eri kulttuureista tulevilla ihmisillä on erilaisia tapoja ilmaista ajatuksiaan ja itseään. Eri kulttuureissa on erilaiset äänet samoille eläimille, esimerkiksi koiran ääni on venäjäksi *gav*, koreaksi *meong*, kantoninkiinaksi *wong* ja englanniksi *woof*. Joissakin maissa, kulttuureissa ja kielissä eläimen nimillä on eri suku, ja esimerkiksi mies- ja naispuoliselle serkulle tai äidin ja isän puolen tädille on eri nimet.

Huomioi seuraavaa:

- Huomasitko eroja siinä, miten perhe ja sukulaisuussuhteet ymmärretään oppijoidesi kulttuureissa? Tämä on hyvä mahdollisuus tutkia näiden eroja.
- Olisi myös hyvä, että pohdit omaa sanatonta viestintääsi. Mitä keinoja käytit sanojen sijaan?
- Entä ryhmätyö? Entä vuorojen ottaminen? Koskettaminen (haptiikka): olivatko jotkut haluttomampia koskettamaan toisiaan kuin muut?

6. Mielleyhtymät

Kesto: 15 minuuttia

Tasot: A2-B2

Tavoitteet: Tämän harjoituksen tarkoitus on edistää parempaa kommunikaatiota ryhmän jäsenten kesken ja parantaa eri näkökulmien ymmärtämistä.

Materiaalit: Kynät ja paperia

Tehtävä: Tämä on helppo ja hauska harjoitus, joka auttaa osallistujia ymmärtämään ”ryhmän” käsitteen (voit korvata ”ryhmän” toisella käsitteellä, jota haluat korostaa). Monimuotoisessa ryhmässä on hyödyllistä edistää parempaa kommunikaatiota ja selkiyttää asioita, jotka ovat yhteisiä ryhmän jäsenille. Saatat hämmästyä kollegoidesi odottamattomista näkemyksistä.

Prosessi: Fasilitaattori kysyy osallistujilta seuraavat kysymykset ja merkitsee muistiin ensimmäiset niihin liittyvät mielikuvat, mitä mieleen tuleekin:

1. Jos ryhmä on rakennus, se on ...
2. Jos ryhmä on väri, se on ...
3. Jos ryhmä on musiikkia, se on ...
4. Jos ryhmä on geometrinen muoto, se on ...
5. Jos ryhmä on elokuva, se on ...
6. Jos ryhmä on mielentila, se on ...

Fasilitaattori tekee kyselyn mitatakseen reaktioita muistiin kirjoitettuihin vastauksiin. Harjoituksen avulla saadaan tietää ja voidaan jakaa ne vastaukset, jotka olivat osallistujien mielestä kiinnostavia ja yllättäviä. Se paljastaa ajattelun ja kulttuurisen taustan erot ja edistää ryhmän parempaa kommunikaatiota tulevaisuudessa.

7. Matemaattinen harjoitus

Kesto: 30 minuuttia

Tasot: A1–C2

Tavoitteet: Tämä on hyvä harjoitus yksilöllistä pohjustusta varten. Se auttaa myös ymmärtämään uusien tulokkaiden haasteita ja miltä tuntuu työskennellä, opiskella tai asua erilaisessa järjestelmässä.

Materiaalit: Kynät ja paperia

Tehtävä: Tämän sivun matemaattiset ongelmat näyttävät melko helpoilta ensi silmäyksellä. Siksi niiden pitäisi olla helppoja ratkaista. Olet kuitenkin ulkomailla, ja kertolaskun, yhteenlaskun, vähennyslaskun ja jakolaskun symbolit noudattavat eri logiikkaa kuin mihin olet tottunut.

Prosessi: Ratkaise matemaattiset ongelmat seuraavien ohjeiden mukaan:

- Älä muuta sivulla olevia merkkejä
- Kirjoita vastauksesi ruutuihin
- Nosta kätesi, kun olet valmis
- Toimi nopeasti! Aikaraja on kahdeksan minuuttia

- **on kertolaskun merkki**
- / **on yhteenlaskun merkki**
- + **on jakolaskun merkki**
- * **on vähennyslaskun merkki**

$8 - 2 =$

$9 + 1 =$

$12 + 4 =$

$5 - 6 =$

$4 * 3 =$

$2 * 1 =$

$6 / 2 =$

$10 + 5 =$

$9 / 3 =$

$12 - 2 =$

$7 * 4 =$

$6 - 6 =$

$4 - 2 =$

$8 - 5 =$

$$\begin{array}{r} 8 + 4 = \square \\ 12 * 2 = \square \\ 20 / 10 = \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 / 6 = \square \\ 17 * 2 = \square \\ 14 / 7 = \square \end{array}$$

Annetun ajan kuluttua aloita keskustelun oppijoiden kanssa. Voit kysyä:

- Miltä sinusta tuntui laskuja ratkoessasi?
- Mitä ajattelit itsestäsi?
- Mitä elämäkokemuksiasi tämä toi mieleen?
- Mitä päätelmiä voit tehdä tämän harjoituksen perusteella uusista tulokkaista kansainvälisissä ympäristöissä?

Pyydä oppijoita pohtimaan sitä tosiasiaa, että jopa yksinkertaisimmat ja itsestään selvät asiat voivat muuttua vaikeiksi tai haastaviksi uusille tulokkaille, koska heidän täytyy mukautua uuteen kulttuuriseen ympäristöön. Eri kulttuurisissa normeissa pätevät säännöt voivat usein olla stressaava kokemus.

8. BARNGA

Kesto: 60 minuuttia

Tasot: B1–C2

Ohjeet on mukailtu Michiganin yliopiston verkkomateriaaleista: <https://sites.lsa.umich.edu/inclusive-teaching/2017/07/10/barnga/>

Kertaus

BARNGA on simulaatiopeli, joka kannustaa osallistujia pohtimaan kriittisesti normatiivisia oletuksia ja kulttuurienvälistä viestintää. Sen loi Sivasailam “Thiagi” Thiagarajan vuonna 1980.

Tässä tehtävässä oppijat pelaavat korttipeliä hiljaa mutta eivät tiedä, että kukin kerta toimii eri säännöillä. He luulevat, että säännöt ovat samat kaikille.

Katso tästä lyhyt video Barngasta ja kuinka sitä pelataan: <https://www.youtube.com/watch?v=j9KMksUIH2Q>

Tavoitteet

- Oppia viestimään kulttuuristen ryhmien ja kielen erojen ohi
- Auttaa oppijoita kyseenalaistamaan ja analysoimaan kriittisesti oletuksia, joita heillä voi olla ryhmän säännöistä
- Pohtia kriittisesti reaktioitamme, kun kulttuuriamme tai sääntöjamme haastetaan
- Pohtia kriittisesti kykyämme mukautua uusiin tilanteisiin
- Ymmärtää, mitä tapahtuu, kun emme toimi samoilla ”säännöillä” tai ”normeilla” kuin muut ryhmässä
- Ymmärtää kulttuuri joukkona sääntöjä, jotka eivät ole kiveen hakattuja vaan joista voidaan neuvotella oikealla asenteella ja lähestymistavalla

Tärkeää!

Tämä on korttipeli, eikä se ehkä sovellu ihmisille, jotka tulevat sellaisista kulttuureista, joissa korttipelit ovat kiellettyjä (kuten joissakin muslimiyhteisöissä). On parasta tarkistaa asia ennen kuin pyydät ihmisiä osallistumaan peliin.

Tarvittavat välineet

- 4–5 korttipakkaa
- Paperia ja kyniä
- Sääntömonisteita eri väreissä

Asetelma:

Aseta seuraavat kuhunkin 4–5 oppijan pöytään

- Kortit: yhteen pakkaan kuuluu ässä, 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 **Kaikki muut kortit otetaan pois**
- Paperit, joissa on pöydän numero
- Sääntömonisteet tietyn värisellä paperilla
- Paperilappusia
- Kyniä

Peliohjeet

- Jaa luokka 4–5 henkilön ryhmiin (riippuen siitä, montako korttipakkaa sinulla on)
- Kerro oppijoille, että pelaatte BARNGA-nimistä peliä
 - Muodostatte pieniä ryhmiä ja saatte helpon korttipelin säännöt. Teillä on muutama minuutti aikaa tutustua sääntöihin ja harjoitella pelaamista.
 - Sitten säännöt otetaan pois, ja siitä lähtien ei saa käyttää verbaalista viestintää, eli EI PUHETTA, EI KIRJOITTAMISTA, EI SANOJEN VIITTOMISTA! Ohjaajat ovat hyvin tiukkoja!
 - Pelataan harjoituskierrros.
- Ilmoita pelin alku
 - Kukin pöytä alkaa pelata hiljaa. Voittaja siirtyy eteenpäin seuraavaan pöytään ja häviöjä takaisinpäin seuraavaan pöytään, eli ihmiset liikkuvat pöydästä toiseen kunkin pelin jälkeen.
 - Muutaman kierroksen jälkeen keskustellaan, mitä tapahtui.
 - Anna sääntömoniste ja kerro ryhmille, että heillä on viisi minuuttia aikaa tutustua sääntöihin ja pelata harjoituskierrros. Viiden minuutin kuluttua säännöt otetaan pois, ja EI PUHETTA -vaihe alkaa.
 - Kun peli alkaa, valvo kommunikaatiota ja varmista, ettei *kukaan puhu tai kirjoita kokonaisia sanoja*. He saavat piirtää tai kommunikoida eleillä tai kasvoniemeillä.
 - Pyydä viiden minuutin kuluttua voittajia vaihtamaan pöytää. Voittajat (ne, jotka ovat keränneet eniten kortteja) siirtyvät eteenpäin seuraavaan pöytään, eli pöydän 3 voittaja siirtyy pöytään 4. Häviäjät (ne, joilla on vähiten kortteja tai ei yhtään korttia) siirtyvät seuraavaan pöytään taaksepäin. Jos tulee tasapeli, voittaja ratkaistaan ”kivi, paperi, sakset” -pelin avulla.
 - Jatka 3 tai 4 kierrosta, mutta älä kerro osallistujille, lopeta vain 4 kierroksen jälkeen
- Julista pelin loppu

Purku

Ensimmäiset sekunnit ovat äänekkäitä! Monet oppijat voivat olla turhautuneita, toiset nauravat ja haluavat jakaa ajatuksia.

Osa I

- Mitä ajattelit, kun...?
 - (a) BARNGA-peli esiteltiin
 - (b) ensimmäinen korttipeli alkoi
 - (c) säännöt otettiin pois
 - (d) piti siirtyä
 - (e) pelasit toisista pöydistä tulevien ihmisten kanssa...
- Muuttuivatko ajatuksesi ja tuntemuksesi pelin aikana?
- Missä menestyit parhaiten ja missä turhauduit eniten?
- Tässä kohtaa jotkut voivat kysyä, oliko kaikilla samat säännöt. Voit nyt kertoa, etteivät säännöt olleet samat kaikille. Voi olla, että useimmat ihmiset päättelivät sen pelin aikana.

Silti, vaikka tietäisitkin, että säännöt olivat erit, ei ole selvää, miten erot ylitetään.

- Toisten kanssa kommunikointi on vaikeaa ja vaatii herkkyyttä ja luovuutta.
- Kun erot ovat piilossa tai vähäisiä, voi jopa olla vaikeampaa ratkaista niitä kuin silloin, kun eroja on paljon ja ne ovat selkeitä.
- Monista samankaltaisuuksista huolimatta ihmisillä on erilaisia tapoja tehdä asioita. Nämä erot täytyy ymmärtää ja sovitella, jotta voit toimia tehokkaasti ryhmässä.
- KYSY – Mitä muita ongelmia ilmeni pelin aikana?

Osa II

- Mitä ”tosielämän” tilanteita BARNGA-peli jäljittelee?
- Mikä yllätti?
- Mitä pelin jäljittelemä tilanne kertoo ”tosielämästä”?
- Mitä pelin jäljittelemä tilanne opettaa meille kommunikaatiosta ja konflikteista?
- Kysy – Miten BARNGA-peli liittyy tähän kurssiin?

Fasilitaattorien lopetuskommentit

- Tee keskustelun yhteenveto
- Korosta haluttuja päätelmiä ja sitä, miten peli liittyy kurssiin

PELILIIITE 1

(Tulosta tämä eri väreissä, ja pidä sitä aina pöydällä, jotta oppijat voivat tarkastella sitä)

BARNGA-pelin sääntömoniste

Aikaa on noin 5 minuuttia

- Tutustu BARNGA-pelin sääntöihin ja harjoittele pelaamista.

Sitten säännöt otetaan pois

- *Sanallista* kommunikaatiota ei sallita.
- Tästä lähtien voit viestiä eleillä tai piirtää kuvia (ei sanoja!).
- Et saa puhua etkä kirjoittaa sanoja.

Sitten peli alkaa

- Pelaat kotipöydässäsi (hiljaa).
 - Kukin kierros kestää 5 minuuttia.
 - Pelaat useita pelejä kullakin kierroksella.
 - Pelin voittaja: Voittaja on se, joka on kerännyt eniten kortteja pelissä, vaikka peli ei olisi päättynyt, kun kierros päättyy.
 - Kierroksen voittaja: Pelaaja, joka on voittanut eniten pelejä kierroksella.
 - Pelaaja, joka on voittanut eniten pelejä kierroksella, siirtyy seuraavaan pöytään, jonka numero on suurempi. Jos tulee tasapeli, voittaja ratkaistaan ”kivi, paperi, sakset” -pelin avulla.
 - Pelaaja, joka on voittanut vähiten pelejä kierroksella, siirtyy seuraavaan pöytään, jonka numero on pienempi. Jos tulee tasapeli, häviöjä ratkaistaan ”kivi, paperi, sakset” -pelin avulla.
 - Muut pelaajat jäävät pöytään.
 - Numeroltaan suurimman pöydän voittajat jäävät siihen pöytään, samoin tekevät numeroltaan pienimmän pöydän häviäjät.

PELILIIITE 2

Alla olevat pelisäännöt ovat kaikki erilaisia, mutta osallistujat eivät tiedä tätä. Tulosta ne kaikki samanväriselle paperille ja jaa ne kuin ne olisivat identtisiä. Muista pyyhkiä numerointi, sillä tämä on vain sinun avuksesi, eikä opiskelijoiden tulisi nähdä eri numeroita omissa ohjeissaan. Ota ne takaisin 5 minuutin kuluttua. Vain Turnajaisten ohjeistukset ja paperia ja kyniä tulee olla pöydällä koko ajan.

BARNGA-pelin säännöt I

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä, 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia. (Tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Aloitus: Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Muut pelaajat pelaavat yhden kortin vuorotellen.

Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Tässä pelissä **pata on valtti**.

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit lyödä pöytään padan.

Voitat tikin, vaikka pelaamasi pata olisi arvoltaan pieni.

Joku toinenkin voi lyödä valtin (koska hänellä ei ole kädessä aloitusmaata). Tässä tapauksessa tikin voittaa korkein valttikortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

BARNGA-pelin säännöt II

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia(tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Muut pelaajat pelaavat yhden kortin vuorotellen.

Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin _____) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

BARNGA-pelin säännöt III

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia (tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Muut pelaajat pelaavat yhden kortin vuorotellen.

Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Tässä pelissä **pata on valtti**.

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit lyödä pöytään padan.

Voitat tikin, vaikka pelaamasi pata olisi arvoltaan pieni.

Joku toinenkin voi lyödä valtin (koska hänellä ei ole kädessä aloitusmaata). Tässä tapauksessa tikin voittaa korkein valttikortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

BARNGA-pelin säännöt IV

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia(tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Tässä pelissä **hertta on valtti**.

Voit pelata hertan milloin haluat, myös silloin, kun sinulla on kädessäsi aloitusmaata.

Voitat tikin, vaikka pelaamasi hertta olisi arvoltaan pieni.

Joku toinenkin voi lyödä valtin (koska hänellä ei ole kädessä aloitusmaata). Tässä tapauksessa tikin voittaa korkein valttikortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin. Tasapelin tapauksessa voittaja ratkaistaan ”kivi, paperi, sakset” -pelin avulla.

BARNGA-pelin säännöt V

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia (tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin. Tasapelin tapauksessa voittaja ratkaistaan ”kivi, paperi, sakset” -pelin avulla.

BARNGA-pelin säännöt VI

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia(tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Tässä pelissä **ruutu on valtti**.

Voit pelata ruudun milloin haluat, myös silloin, kun sinulla on kädessäsi aloitusmaata.

Voitat tikin, vaikka pelaamasi ruutu olisi arvoltaan pieni.

Joku toinenkin voi lyödä valtin (koska hänellä ei ole kädessä aloitusmaata). Tässä tapauksessa tikin voittaa korkein valttikortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

BARNGA-pelin säännöt VII

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia (tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Tässä pelissä **ruutu on valtti**.

Voit pelata ruudun milloin haluat, myös silloin, kun sinulla on kädessäsi aloitusmaata.

Voitat tikin, vaikka pelaamasi ruutu olisi arvoltaan pieni.

Joku toinenkin voi lyödä valtin (koska hänellä ei ole kädessä aloitusmaata). Tässä tapauksessa tikin voittaa korkein valttikortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

BARNGA-pelin säännöt VIII

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia(tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Tässä pelissä **hertta on valtti**.

Voit pelata hertan milloin haluat, myös silloin, kun sinulla on kädessäsi aloitusmaata.

Voitat tikin, vaikka pelaamasi ruutu olisi arvoltaan pieni.

Joku toinenkin voi lyödä valtin (koska hänellä ei ole kädessä aloitusmaata). Tässä tapauksessa tikin voittaa korkein valttikortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

BARNGA-pelin säännöt IX

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia (tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin.

Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

BARNGA-pelin säännöt X

Helposti opittava ja pelattava korttipeli

Kortit: Käytössä on vain 28 korttia: ässä , 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kussakin pakassa. Ässä on pienin kortti.

Pelaajat: Yleensä 4–6, määrä voi vaihdella-

Jako: Jakaja sekoittaa kortit ja jakaa ne yksitellen. Kukin pelaaja saa 4–7 korttia (tai muun määrän riippuen pelaajien määrästä).

Jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja aloittaa pelaamalla pöytään jonkin kortin. Yhden kierroksen aikana pöytään pelatut kortit (yksi kultakin pelaajalta) muodostavat tikin. Viimeistä tikkiä varten kaikilla ei ehkä ole tarpeeksi kortteja.

Kun jokainen pelaaja on pelannut pöytään kortin, suurin kortti voittaa tikin. Se, joka sen pelasi, ottaa tikin ja asettaa sen pinoon kuvapuoli alaspäin.

Tikin voittaja aloittaa seuraavan kierroksen, joka pelataan samalla tavalla. Näin jatketaan, kunnes kaikki kortit on pelattu.

Kunkin kierroksen aloittaja voi pelata mitä tahansa maata.

Muiden pelaajien on pelattava samaa maata olevia kortteja. (Tämä tarkoittaa, että sinun pitää pelata samaa maata kuin aloittaja).

Jos sinulla ei ole aloitusmaata olevaa korttia, voit pelata jotain muuta maata.

Tikin voittaa aloittajan maata oleva suurin kortti.

Peli päättyy, kun kaikki kortit on pelattu.

Pelaaja, joka on voittanut eniten tikkejä, voittaa pelin.

4. Aikuisoppijoiden arvioinnin tekniikat

Tämä luku sisältää Aikuisoppijoiden arvioinnin tekniikoita, joita oman materiaalimme ja ulkomaalaisten oppijoiden arvioinnin lisäksi voidaan käyttää aikuisoppijoiden arviointiin yleisesti. Tekniikoita voidaan soveltaa eri yhteyksiin, eli aikuiskoulutukseen yleisesti. Tekniikat on luokiteltu osallistujien mukaan.

Aikuisoppijoiden arvioinnin tekniikat – ammattilaiset/opiskelijat

Jotta voidaan valita paras mahdollinen arviointimuoto, on hyvin tärkeää toteuttaa järjestelmä, jossa määritellään useita arvioinnin ”hetkiä” ja eri ”tyylejä”.

Arvioinnin vaiheet

Arvioinnin ajoitusta varten ehdotamme seuraavaa kolmea vaihetta:

1. Aloitusarvio
2. Keskivälin arvio
3. Loppuarvio

Jos koulutuspolku on jaettu useisiin didaktisiin moduuleihin, voi olla hyödyllistä sisällyttää arviointitesti kunkin moduulin alkuun ja loppuun, jotta voidaan tunnistaa oppijoiden edistyminen ja hankitut taidot ja tietämys kunkin moduulin lopussa. Tämä tietysti riippuu oppijoidesi tasosta ja/tai mahdollisesti rajallisesta ajasta. Yleisesti:

Aloitusarviolla voidaan tunnistaa ammattilaisten/opiskelijoiden kompetenssit ja tietämys kurssin alussa, jotta heille voidaan toteuttaa sopiva koulutuspolku ja keskittyä oppitunneilla kompetenssien yhteisiin aukkoihin ja tarpeisiin.

Keskivälin arviolla voidaan tunnistaa oppijoiden edistyminen kurssin aikana arvioimalla ammattilaisten/opiskelijoiden saavuttamaa kompetenssien ja taitojen tasoa suurin piirtein koulutuspolun puolivälissä. Tämän testin tulosten perusteella voidaan varmentaa, ovatko kurssin ensimmäisessä osassa käytetyt didaktiset menetelmät sopivia osallistujille, ovatko käytetyt didaktiset työkalut asianmukaisia, ja parantavatko oppijat todella taitojaan jne. Kurssin keston mukaan keskivälin arvio voidaan tehdä vain kerran (suurin piirtein kurssin koko keston puolivälissä) tai useammin (esimerkiksi 30 % ja 60 % kurssin koko kestästä), kunkin moduulin lopussa tai kunkin oppimiskokonaisuuden lopussa jne. Arvioinnin aika saattaa myös riippua opetussuunnitelmasta. Usein itse materiaali sisältää väliarviointeja, jotka voit ottaa mukaan tai jättää väliin.

Loppuarvio on yleensä tärkein, koska sillä voidaan tunnistaa lopulliset kompetenssit ja tietämys, jotka oppijat ovat hankkineet kurssin aikana. Se voidaan toteuttaa eri muodoissa (kirjallinen, suullinen, avoimet kysymykset, monivalintakysymykset jne.) riippuen kurssista ja osallistujista. Valitun arviointityylin avulla tulee voida varmentaa kurssin tehokkuus seuraavien kriteerien osalta: hankitut kompetenssit ja tietämys, kehitetyt taidot ja kurssin yleinen onnistuminen.

Arviointityylit

Arvioinnin ”**tyylin**” osalta on tärkeää muistaa, että kunkin kurssin arvioinnin tulee koskea sekä oppijoiden kompetensseja että heidän tyytyväisyyttään kurssia kohtaan. Testit voidaan siis jakaa kahteen luokkaan:

1. Arviointitestit
2. Havainnointitestit

Arviointitestit

Arviointityökalut voivat olla hyvin erilaisia riippuen kurssista ja arvioinnin tarkoituksesta. Jäljempänä on muutamia vaihtoehtoja:

1. Monivalintakoe
2. Avoimet kysymykset
3. Käytännön harjoitus
4. Roolipeli

Arviointityökalut tulisi päättää kurssin alussa osallistujien, kurssin keston ja aiheen mukaan, mutta ne voidaan myös määrittää tai uudelleenmäärittää koulutuksen aikana kurssin etenemisen tai erityistarpeiden mukaan. Opettaja voi valita käyttöön samankaltaisen arvioinnin koko kurssin ajan tai erityyppisiä arviointeja arvioinnin eri vaiheiden mukaan. Yleensä monivalintakoetta tai avoimia kysymyksiä käytetään oppijoiden hankkiman tietämyksen todentamiseen, kun taas käytännön harjoituksia ja roolipelejä käytetään ammattilaisten hankkimien taitojen ja kompetenssien todentamiseen.

Monivalintakoe on helpon arviointityökalu: se koostuu useista kysymyksistä, ja kullekin kysymykselle voi olla kolme tai neljä vastausvaihtoehtoa. Vastausvaihtoehdot voivat olla hyvin samanlaisia tai täysin erilaisia riippuen arvioinnin vaikeustasosta. Monivalintakokeissa on helppo täsmentää arviointipisteiden taulukkoa. Kaikille oikeille vastauksille annetaan tietty pistemäärä kullekin

kysymykselle tai oikeasta vastauksesta saa yksinkertaisesti yhden pisteen. Vastaavasti arviointitaulukko kertoo kunkin oppijan saavuttaman tason saatujen tulosten mukaan.

Esimerkki monivalintakokeesta

(Varmista, että tämäntyyppisen testin malli liittyy kiinteästi kurssin aiheeseen; voit lisätä niin monta kysymystä kuin arvioinnin kannalta on tarpeen).

ARVIOINTITESTI

KURSSI	
ETU- JA SUKUNIMI	
ALLEKIRJOITUS (VALINNAINEN)	
PVM	

Valitse alla olevista vaihtoehdoista oikea vastaus seuraaviin kysymyksiin:

1) **KYSYMYS:** _____

A. _____

B. _____

C. _____

2) **KYSYMYS:** _____

A. _____

B. _____

C. _____

3) **KYSYMYS:** _____

A. _____

B. _____

C. _____

4) **KYSYMYS:** _____

A. _____

B. _____

C. _____

5) **KYSYMYS:** _____

A. _____

B. _____

C. _____

ARVIOINTIPERUSTEETKUSTAKIN OIKEASTA VASTAUKSESTA: **1 PISTE**KUSTAKIN VÄÄRÄSTÄ VASTAUKSESTA: **0 PISTETTÄ**

OIKEAT VASTAUKSET:	ARVIOINTI
Vähemmän kuin 70 % < 5	Riittämätön
70 % – 80 % > 6 < 8	Hyvä
Yli 80 % >9 < 10	Erittäin hyvä

Avoimet kysymykset -testiä käytetään yleensä arvioitaessa sekä oppijoiden hankkimaa tietämystä että heidän kykyään esitellä aihe (esimerkiksi kielikurssilla tämäntyyppinen testi voi olla hyödyllinen arvioitaessa oppijan tiettyä aihetta koskevaa tietämystä, mutta myös hänen vieraan kielen kirjoitustaitoaan). Tässä tapauksessa arviointi ei ehkä ole täysin objektiivinen, joten opettajan tulee valita arviointiperusteet etukäteen ja kertoa ne oppijoille. Yleensä avoimiin kysymyksiin tarvitaan enemmän aikaa kuin monivalintakokeeseen.

Esimerkki avoimista kysymyksistä

(Varmista, että tämäntyyppisen testin malli liittyy kiinteästi kurssin aiheeseen; voit lisätä niin monta kysymystä kuin arvioinnin kannalta on tarpeen).

Vastaa seuraavaan kysymykseen. Vastaus voi olla enintään (4) riviä pitkä

1) **KYSYMYS:** _____
VASTAUS:

2) **KYSYMYS:** _____
VASTAUS:

3) **KYSYMYS:** _____
VASTAUS:

4) **KYSYMYS:** _____
VASTAUS:

5) **KYSYMYS:** _____
VASTAUS:

ARVIOINTIPERUSTEET

KUSTAKIN OIKEASTA VASTAUKSESTA:

- OIKEA VASTAUS 4 PISTETTÄ
- VASTAUS HYVIN KIRJOITETTU 2 PISTETTÄ
- VASTAUS TÄYDELLINEN 2 PISTETTÄ
- VASTAUKSESSA SYVÄLLISTÄ ANALYYSIA 2 PISTETTÄ
- KOKONAISPISTEMÄÄRÄ: **10 PISTETTÄ**

KUSTAKIN VÄÄRÄSTÄ VASTAUKSESTA: **0 PISTETTÄ**

KOKONAISPISTEMÄÄRÄ:	ARVIOINTI
Vähemmän kuin 50% > 0 < 25	Riittämätön
50% – 80 % > 26 < 40	Hyvä
Yli 80 % >40 < 50	Erittäin hyvä

Käytännön harjoitukset ovat moniulotteisempia kuin testit, sillä ne yleensä edellyttävät tosielämän tapausskenaarion työstämistä. Tapauksen antaa opettaja kurssin aiheiden mukaan, ja kunkin oppijan tulee löytää ratkaisu hyödyntäen koulutuksessa saatua tietämystä ja kompetensseja. Tämän tyyppinen arviointi voidaan toteuttaa useilla eri tavoilla, mutta arvioinnin tavoite on aina ”soveltaa koulutuspolun aikana opiskeltuja teorioita ja periaatteita käytännön yhteyteen”. Opettajien rooli tässä on hyvin tärkeä, koska heidän pitää valita ja täsmentää asianmukaiset harjoitukset testattavien arvioimiseksi. Heidän täytyy myös antaa heille tarvittavat tiedot harjoituksen suorittamiseksi, ja lopulta arvioida oppijat sen mukaan, miten he suoriutuivat harjoituksesta.

Tavallinen ammattilaisille suunnattu käytännön harjoitus on postilaatikkoharjoitus, joka on paperilla tehtävä simulaatio, jolla arvioidaan potentiaalisten työntekijöiden soveltuvuutta valintaprosessin osana. Testattaville esitetään liiketoimintaan liittyvä skenaario sekä luettelo siihen liittyviä tehtäviä, kuten puhelut, sähköpostit, valitukset ja raportit. Testattavan tehtävänä on priorisoida kukin tehtävä sen mielletyn tärkeyden mukaan, ja antaa valitulle järjestykselle valintaperusteet.

Opettajat/kouluttajat voivat luoda useita käytännön harjoituksia niiden aiheiden mukaan, joita he haluavat täsmentää. On aina tärkeää huomioida seuraavat seikat:

- Annetun harjoituksen tulee olla selkeä ja kokonainen.
- Kaikki käytännön harjoitukseen liittyvät tiedot tulee antaa arvioinnin alussa.
- Arviointiperusteet tulee antaa harjoituksen alussa.
- Oppijoiden tulee olla tietoisia harjoitukseen käytettävissä olevasta ajasta.
- Oppijoiden tulee tietää, montako riviä heidän tulee kirjoittaa harjoituksen suorittamiseksi (mikäli käytössä).
- Arvioinnin loppuksi oppijoille kerrotaan heidän tuloksensa, ja opettajan tulee selkeästi selittää kaikki tehdyt virheet.

Roolipeli on kätevä arviointityökalu, sillä sen avulla voidaan tunnistaa oppijoiden hankkimat taidot (etenkin ammattilaisten) simuloituilla tehtävillä. On hyvin tärkeää, että opettajat ovat hyvin tietoisia arviointimenetelmistä, koska heidän tulee kyetä arvioimaan testattavien kompetensseja pelin aikana, kun he viestivät toisten oppijoiden kanssa.

Käytännön harjoitus -tyyppinen arviointi voidaan toteuttaa useilla eri tavoilla, mutta arvioinnin tavoite on aina ”soveltaa koulutuspolun aikana opiskeltuja teorioita ja periaatteita tosielämän yhteyteen”. Tämän tyyppisen arvioinnin toteuttamiseksi opettajien tulee luoda tai löytää tosielämän skenaario ja antaa oppijoille kaikki tarvittavat tiedot siitä. Sitten opettajan tulee antaa kullekin oppijalle rooli ja pyydä heitä näyttelemään sitä kuin tosielämän tilanteessa. Oppijoiden suoritusta havainnoidaan ja arvioidaan harjoituksen läpi huomioiden oppijan vahvuudet ja heikkoudet.

Roolipeliharjoitusten sisältö ja konteksti vaihtelevat huomattavasti tasosta ja aiheesta riippuen, mutta on tärkeää, että ne noudattavat seuraavia periaatteita:

- Annetun tapauksen tulee olla selkeä ja kokonainen.
- Kaikki roolipeliin liittyvät tiedot tulee antaa arvioinnin alussa.
- Annettujen roolien tulee olla selkeitä.
- Kaikki annettuun rooliin liittyvät tiedot tulee antaa arvioinnin alussa.
- Roolit tulee jakaa oppijoiden kesken tasa-arvoisesti, ja niitä pitää voida arvioida samalla tavalla.
- Arviointiperusteet tulee antaa roolipelin alussa.
- Arvioinnin lopuksi oppijoille kerrotaan heidän tuloksensa, ja opettajan tulee selkeästi selittää kaikki tehdyt virheet.

Havainnointitestit

Havainnointitestit ovat hyvin tärkeitä, koska niillä voidaan tunnistaa oppijoiden tyytyväisyyden taso koskien kurssin opettajia, logistiikkaa ja järjestelyjä, annettuja didaktisia materiaaleja, luokkatiloja jne. Alussa tehtävillä havainnointitesteillä saadaan tietoa opiskelijoiden ja ammattilaisten odotuksista, jolloin koulutuksessa voidaan keskittyä heidän todellisiin tarpeisiinsa. Suosittelemme, että oppijoita ei pyydetä kirjoittamaan nimeä havainnointitestiin. Näin he kokevat voivansa vapaasti ilmaista todellisen mielipiteensä kursista.

Esimerkki alkuhavainnointitestistä:

ALKUHAVAINNOINTITESTI

1. Mielestäsi tämä kurssi on:

- a. Hyvä mahdollisuus hankkia uusia taitoja, hyödyksi uralleni
- b. Hyvä mahdollisuus keskustella kollegoiden kanssa
- c. Uusi tarpeellinen velvoite
- d. Velvoite, jonka haluaisin välttää

2. Mitä odotuksia sinulla on tälle kurssille?

- a. Taitojen parantaminen
- b. Uuden tietämyksen hankkiminen
- c. Oman oppimiskyvyn testaaminen
- d. Ei mitään, mitä tarvitsisin

3. Millä mielellä tulet tälle kurssille?

- a. Olen innoissani
- b. Olen utelias
- c. En ole kovin motivoitunut
- d. Ei kiinnosta minua

4. Miten ajattelet tämän kurssin vaikuttavan ammatillisesti?

- a. Parantaa taitojani käyttää uusia ohjaustekniikoita ja -työkaluja
- b. Voin jakaa kokemuksia kollegoiden kanssa
- c. Saan uutta tietoa liiketoimintamaailmasta
- d. Ei mitenkään.

5. Uskotko, että tämä kurssi parantaa toimintaasi ammatissasi?

- a. Kyllä
- b. Ei

Jos kyllä, miksi?

- a. Se antaa minulle mahdollisuuden kiinnostua uudestaan työstäni
- b. Se antaa minulle enemmän taitoja ja tietämystä

Jos ei, miksi?

- a. En tarvitse koulutusta
- b. Koulutuksen aihe ei kiinnosta

Esimerkki loppuhavainnontitestistä:
LOPPUHAVAINNOINTITESTI
VASTAUKSET:
1 = Ei ollenkaan 2 = Vähän 3 = Tarpeeksi 4 = Paljon

1. Oliko kurssi, jolle osallistuit, mielestäsi:

a. Kiinnostava	1	2	3	4
b. Hyödyllinen uralleni	1	2	3	4
c. Kurssin tavoitteita vastaava	1	2	3	4

2. Olivatko kurssin opetusmenetelmät mielekkäitä:

1	2	3	4
---	---	---	---

3. Vastasiko kurssi odotuksiasi:

1	2	3	4
---	---	---	---

4. Vastasivatko seuraavat oppimiskokonaisuudet odotuksiasi?

L. U. n. 1

a. Sisältö	1	2	3	4
b. Opetusmenetelmä	1	2	3	4

L.U. n. 2

a. Sisältö	1	2	3	4
b. Opetusmenetelmä	1	2	3	4

L.U. n. __

a. Sisältö	1	2	3	4
b. Opetusmenetelmä	1	2	3	4

5. Oliko kullekin oppimiskokonaisuudelle annettu aika sopiva?

1	2	3	4
---	---	---	---

6. Uskotko, että kurssin sisällöt ovat hyödyllisiä urallesi?

1	2	3	4
---	---	---	---

7. Kurssi saavutti odotetut tavoitteet:

1	2	3	4
---	---	---	---

8. Olivatko opetustilat/laboratoriot mielekkäitä?

1	2	3	4
---	---	---	---

9. Olivatko annetut materiaalit (muistiinpanovälineet, kansiot jne.) sopivia?

1	2	3	4
---	---	---	---

10. Olivatko oppimismateriaalit (kirjat, oppaat, sanastot jne.) sopivia?

1	2	3	4
---	---	---	---

11. Oliko koulutusorganisaation antama tuki mielekäästä?

1	2	3	4
---	---	---	---

12. Oliko sinun ja opettajan välinen suhde mielekäs?

1	2	3	4
---	---	---	---

13. Oliko sinun ja muiden osallistujien välinen suhde mielekäs?

1	2	3	4
---	---	---	---

14. Olivatko kurssin järjestelyt mielekkäät?

1	2	3	4
---	---	---	---

15. Mitä tähän kurssiin liittyviä asioita voisi kehittää? (Valitse kirjoittamalla X):

a. Järjestelyt		d. Opetusmenetelmä	
b. Logistiikka		e. Opetusmateriaalit ja kirjaset	
c. Sisältö		f. Muu, mikä? _____	

16. Muita kommentteja:

Aikuisoppijoiden arvioinnin tekniikat – kulttuurienväliset oppijat

On tärkeää kerätä tietoja oppijoista ensimmäisestä tapaamisesta lähtien, jotta arvioinnista saadaan tehokas ja tarkka ja voidaan huomioida kunkin oppijan omat olosuhteet. Arviointiprosessi muodostuu kolmesta eri vaiheesta:

1. Ensitapaaminen
2. Aloitustesti
3. Havainnointi
4. Räättälöity opiskelusuunnitelma, eri välineet ja pitkän tähtäimen tavoitteet kerätyn tiedon mukaan (tämän osan tulee olla joustava, ja sitä tulee syventää kunkin oppijan todellisen etenemisen mukaan)

Ensitapaaminen

Ennen oppituntien alkua olisi järkevää tavata oppija, jotta voidaan kerätä tietoja hänen aiemmista opinnoistaan ja hänen kotimaansa yleisestä elämäntyylistä. Tietyt oppijan perhettä koskevat tiedot auttavat myös ymmärtämään paremmin kontekstia, jossa oppija elää.

Ensitapaaminen on tärkeä opettajalle, jotta tämä saa käsityksen oppijan kurssikielen puhetaidosta ja ymmärtämisestä. Tässä opettajalla on myös mahdollisuus esitellä itsensä ja ryhtyä rakentamaan opettaja-oppilas-suhteen perustaa luottamuksen ja yhteisymmärryksen pohjalta.

Tässä vaiheessa kannattaa kerätä tietoja kaavioon selkeän mallin avulla, kuten jäljempänä. Voit muokata kysymyksiä tarpeisiisi ja oppijoiden edellytyksiin sopiviksi. Ota huomioon arkaluonteiset tiedot. Voit myös harkita sellaisten kysymysten poistamista, jotka saattavat olla epämukavia oppijoillesi.

REKISTERÖINTITIEDOT

Koulu: _____

Vuosi: _____

Päivämäärä:

Luokka:

OPPIJAN TIEDOT

Etunimi:

Sukunimi:.....

Kansallisuus:

Uskonto: (valinnainen)

Syntymäpaikka: _____

Ikä:

18–25

26–35

36–45

46 +

Kohdemaahan saapumisen päivämäärä: _____

Koulutustaso: _____

Työllisyys kotimaassa: _____

Nykyinen työllisyys: _____

Sähköpostiosoite (valinnainen) _____

Koulutushistoria:

Päivämäärä (lähtien – saakka)	Koulu	Pääaineet	Pätevyys

Maahanmuuttoreitti: (merkitse myös saman maan eri kaupungit)

Päivämäärä (lähtien – saakka)	Paikkakunta, maa	Pääasiallinen toiminta

Miksi osallistut tälle kurssille?

1. Kehittääkseni tiettyjä taitoja
2. Saadakseni uuden työn
3. Tavatakseni uusia ihmisiä, verkostoituminen
4. Aihe kiinnostaa minua

Kielitaito:

5. Nolla – oppija ei kykene kommunikoimaan kohdemaan kielellä
6. Suullinen kielitaito – oppija tuntee yksinkertaisia sanoja ja osaa muodostaa lyhyitä lauseita
7. Suullinen ja kirjallinen kielitaito – oppija osaa puhua, lukea ja kirjoittaa alkeistasolla
8. Osaa kieltä muttei tarpeeksi opiskelua varten – oppija osaa puhua kohdemaan kieltä, mutta hänen sanavarastonsa on rajoittunut eikä kielitaito riitä opiskeluun
9. Osaa kieltä riittävästi opiskelua varten – oppija on valmis opiskelemaan eri aineita kohdemaan kielellä

Muut kielet:

Kieli	Puheen taso	Lukemisen taso	Kuuntelemisen taso	Kirjoittamisen taso

Aloitustesti

Opettaja voi hyödyntää ensimmäistä tuntia mahdollisuutena oppia tuntemaan oppijoita ja kerätä lisää tietoa heidän tietämyksestään aloitustestillä.

Opettajan tulee valmistella testi tietyn aiheen mukaan, mutta se voi myös sisältää yleisiä kysymyksiä, joilla voidaan tarkistaa oppijan kielitaidon taso kurssin tiettyihin sisältöihin liittyen.

Havainnointi

Havainnointi on ammattimainen työkalu, jota on tärkeää käyttää ensimmäisen hypoteesin vahvistamiseksi. Havainnoinnin tekee opettaja, ja sitä pitää harjoitella ja kehittää päivä päivältä. Itse asiassa oppijan ensimmäisessä tapaamisessa ja aloitustestillä saadut tiedot eivät riitä siihen, että opettaja ymmärtäisi oppijan persoonallisuutta tai hänen temperamenttiaan ja ideologioitaan, mitkä usein vaikuttavat hänen oppimisprosessiinsa.

Testit ja lomakkeet eivät anna tietoa oppijan potentiaalista eivätkä ota huomioon sosiaalista kontekstia, jossa oppija elää.

Havainnoimalla opettaja voi luoda mahdollisuuksia yksilöllisiin keskusteluihin oppijan kanssa, ehkä juuri ennen oppituntia tai oppitunnin jälkeen. Näiden keskustelujen aikana on ratkaisevan tärkeää, että opettaja osoittaa aktiivisen kuuntelun taitoja, empatiaa ja kiinnostusta oppijoita kohtaan. Huomaa, että opettajan kannattaa käyttää lyhyitä lauseita ja helppoja sanoja keskustelujen aikana selkeyden vuoksi ja väärinymmärrysten välttämiseksi.

Opettajan voi olla hyödyllistä täyttää lomakkeita kerätäkseen tietoa koulutuksen edetessä ja verrata niitä ajoittain. Jäljempänä on esimerkki tehokkaan havainnoinnin mallista. Voit tietysti myös poistaa tai lisätä luokituksia riippuen tarpeistasi ja tiedosta, jota haluat kerätä.

KULTTUURIEN VÄLISTEN OPPIJOIDEN HAVAINNOINTIMALLI
OPPIJA _____

LUOKKA _____ **PVM** _____

Oppija tekee opettajan antamat harjoitukset	• HETI	
	• VASTENTAHTOISESTI	
	• HÄN KIELTÄYTYY	
Työskennellessään oppija puhuu omalla kielellään	• NIIDEN OPPIJOIDEN KANSSA, JOTKA PUHUVAT SAMAA KIELTÄ	
	• MUIDEN LUOKKAKAVERIEN KANSSA	
	• OPETTAJAN KANSSA	
	• ITSEKSEEN	
Työskennellessään oppija yrittää kommunikoida muiden kanssa	• KÄYTTÄEN SANATONTA VIESTINTÄÄ	
	• KÄYTTÄEN KOHDEMAAN KIELTÄ	
Oppija toistaa uusia sanoja, joita hän opettelee	• HILJAA	
	• VARMASTI	
	• ETSIEN OPETTAJAN HYVÄKSYNTÄÄ	
Kohdemaan kielellä ääntämys on	• HYVÄ	
	• HYVÄKSYTTÄVÄ	
	• EPÄTÄYDELLINEN	
Jos oppija tekee virheen ja opettaja pyytää häntä toistamaan	• HÄN TOISTAA VARMASTI	
	• HÄN TOISTAA, MUTTA TUNTEE OLONSA EPÄMUKAVAKSI	
	• HÄNTÄ PITÄÄ KANNUSTAA	
	• HÄN EI TOISTA	

KULTTUURIEN VÄLISTEN OPPIJOIDEN HAVAINNOINTIMALLI
MONIALAISET TAI DOT

Havainnointi nro

Päivämäärä

Oppija

Luokka

JÄRJESTELYTAIDOT	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppija aloittaa työskentelyn heti opettajan selityksen jälkeen			
Oppija käyttää aikaa harjoitukseen yhtä paljon kuin luokkakaverit			
Oppija kykenee työskentelemään itsenäisesti pyytämättä apua			
Oppija kykenee järjestämään tarvittavan materiaalin			
Oppija huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan			
Huomiot			

SOSIAALISET TAIDOT	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppijalla on hyvä suhde luokkakavereihinsa			
Oppijalla on hyvä suhde opettajaan			
Oppija osallistuu aktiivisesti ryhmätehtäviin			
Oppija pyytää apua luokkakavereiltaan, jos tarvitsee sitä			
Oppija pyytää apua opettajalta, jos tarvitsee sitä			
Huomiot			

PSYKO-EMOTIONAALISET TAIDOT	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppija sietää turhautumista (torjuminen, kieltäytyminen, epäonnistuminen jne.)			
Oppija hyväksyy sen, mitä opettaja sanoo			
Oppija hyväksyy sen, mitä luokkakaverit sanovat			
Oppijalla on hyvä itsetunto			
Oppija kykenee kohtaamaan kritiikkiä			
Huomiot			

AGGRESSIIVISTA KÄYTTÄYTYMISTÄ	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppija on aina eri mieltä annetuista tehtävistä, mutta tekee lopulta kaiken			
Oppija kieltäytyy annetuista tehtävistä Erittele kieltäytymisen syy: _____			
Oppija käyttäytyy väkivaltaisesti			

Oppija suuttuu usein ja rikkoo esineitä			
Oppija puhuu töykeästi			
Huomiot			

IMPULSIIVISUUS	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppija reagoi pohtimatta tekemisiään			
Oppija puhuu kaiken aikaa			
Oppija käyttäytyy ennakoimattomasti			
Huomiot			

HYPERAKTIIVISUUS	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppija liikehtii koko ajan			
Oppijan huomio kiinnittyy helposti muuhun			
Oppija vaihtaa jatkuvasti tehtävää eikä kykene viemään annettuja tehtäviä päätökseen			
Huomiot			

KESKITTYMISEN TASO	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppijalla on huonot kuuntelutaidot			
Oppijan on vaikeaa keskittyä oppitunnin aikana			
Oppija ei kykene keskittymään pitkiin tehtäviin			
Huomiot			

ERISTÄYTYMINEN	KYLLÄ	EI	JOSKUS
Oppija ei koskaan puhu oppitunneilla			
Oppijalla on passiivinen asenne			
Oppijasta on vaikeaa muodostaa henkilöiden välisiä suhteita			
Oppija tuntee usein olonsa epämukavaksi			
Huomiot			

Räätälöity opiskelusuunnitelma

Oppijoiden ensimmäisen tapaamisen jälkeen opettaja voi valmistella räätälöidyn opiskelusuunnitelman tai mukauttaa olemassa olevaa opiskelusuunnitelmaa. Sitä voidaan mukauttaa havainnoimalla löytyneiden tarpeiden mukaan, ja oppija voi saavuttaa edistyviä tuloksia läpi kurssin. Opettaja käyttää tätä räätälöityä opiskelusuunnitelmaa suunnitellessaan oppituntia, ja sen avulla opettajan on helpompaa arvioida oppijoita.

Loppuarvion tulisi aina perustua:

- Koko kurssiin
- Oppijan yksilölliseen oppimispotentiaaliin
- Oppijan omaan osallistumiseen

Lisäksi opettajan tulisi huomioida:

- Rajoitukset kohdemaan puhutun kielen tuntemuksen puutteista johtuen
- Havainnointilomakkeet
- Räätälöidyssä opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet

Räätälöity opiskelusuunnitelma kulttuurienvälisille oppijoille

Vuosi

Henkilötiedot

Etu- ja sukunimi:

Luokka:

Syntymäpaikka ja aika:

[Maahan] saapumisen päivämäärä:

.....

Koulutushistoria:

- Käytyt koulut kotimaassa:

- Käytyt koulut kohdemaassa:

Äidinkieli:

Muut kielet:

Kenen/keiden kanssa oppija asuu?

Alkuperäinen kohdemaan kielen tuntemus

Tässä osassa opettaja voi myös ottaa malliksi Eurooppalaisen kielitaidon viitekehyksen (European Framework Reference for Languages), jolla kuvataan oppijoiden vieraiden kielten kehittyvää kielitaitoa. Viitekehysessä on kuusi tasoa, jotka nykyisin hyväksytään laajasti

eurooppalaisena standardina, jolla luokitellaan yksilön kielitaitoa.¹

Eurooppalainen kielitaidon viitekehys

¹ <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/level-descriptions>

Taso 0 – oppija ei osaa puhua kohdemaan kieltä

Taso A1 – ymmärtää ja käyttää tuttuja jokapäiväisiä ilmauksia ja hyvin yksinkertaisia fraaseja konkreettisten tarpeiden täyttämiseksi. Osaa esitellä itsensä ja toiset, kysyä kysymyksiä ja vastata kysymyksiin henkilöä koskevista tiedoista, kuten missä hän asuu, ihmiset, joita hän tuntee, ja asiat, joita hänellä on. Kykenee helppoon keskusteluun, mikäli toinen henkilö puhuu hitaasti ja selkeästi ja on valmis auttamaan.

Taso A2 – ymmärtää lähiympäristöön liittyviä lauseita ja usein käytettyjä ilmaisuja (esim. hyvin yksinkertaiset henkilö- ja perhetiedot, ostokset, paikallinen maantiede, työllisyys). Kykenee kommunikoimaan helppossa ja rutiininomaisissa tehtävissä, joissa tarvitaan yksinkertaista ja suoraa tietojen vaihtoa tutuista asioista ja rutiineista. Kykenee kuvaamaan helpolla tavalla taustaansa, lähiympäristöönsä ja välittömiä tarpeitaan.

Taso B1 – ymmärtää selkeällä yleiskielellä esitettyjen asioiden pääkohdat tutuista työhön, kouluun, vapaa-aikaan jne. liittyvissä aiheissa. Selviytyy useimmista tilanteista, joita todennäköisesti tulee eteen kielialueella matkustettaessa. Osaa tuottaa yksinkertaista yhtenäistä tekstiä tutuista ja itseä kiinnostavista aiheista. Osaa kuvata kokemuksia ja tapahtumia, unelmia, toiveita ja kunnianhimon kohteita sekä esittää lyhyesti mielipiteiden ja suunnitelmien syitä ja selityksiä.

Taso B2 – ymmärtää moniulotteisen tekstin pääkohdat sekä konkreettisista että abstrakteista aiheista, mukaan luettuna oman erikoisalan tekniset keskustelut. Kykenee keskustelemaan niin sujuvasti ja spontaanisti, että tavallinen keskustelu natiivipuhujien kanssa on mahdollista rasittamatta kumpaakaan osapuolta. Osaa tuottaa selkeää, yksityiskohtaista tekstiä useilta aihealueilta ja selittää näkemyksensä aiheesta pohtien eri vaihtoehtojen hyötyjä ja haittoja.

Taso C1 – ymmärtää vaativia, pitkiä tekstejä useilta aihealueilta ja tunnistaa epäsuorat merkitykset. Osaa ilmaista itseään sujuvasti ja spontaanisti etsimättä kovin paljoa ilmaisuja. Osaa käyttää kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin, akateemisiin ja ammattimaisiin tarkoituksiin. Osaa tuottaa selkeää, hyvin jäsenneltyä ja yksityiskohtaista tekstiä moniulotteisista aiheista, osoittaa, että hallitsee tekstin jäsentämisen ja sidosteisuuden keinoja.

Taso C2 – ymmärtää helposti lähes kaiken kuulemansa tai lukemansa. Osaa tiivistää tietoa eri puhutuista ja kirjallisista lähteistä, muodostaa argumentteja ja selityksiä kohenretilla

tavalla. Osaa ilmaista itseään spontaanisti, hyvin sujuvasti ja tarkasti, erotella hienompia merkityseroja myös monimutkaisissa tilanteissa.

Muita tietoja:

Muista: Kaikki edellä mainitut mallit ovat viitteellisiä, ja voit mukauttaa niitä vastaamaan paremmin omia ja oppijoidesi tarpeita. Mieti aina, millaista tietoa todella tarvitset, ja muista, että joistakin oppijoista ei välttämättä ole mukavaa jakaa yksityisiä tai arkaluonteisia tietoja.

Viitteet

- Barna, L. (1997). "Stumbling blocks in intercultural communication." In L. A. Samovar and R. E. Porter (Eds.), *Intercultural communication: A reader*, 8th edition. Belmont, CA: Wadsworth.
- Bennett, J. M. (1998). Transition shock: Putting culture shock in perspective. In M. J. Bennett (Ed.), *Basic concepts of intercultural communication: Selected readings* (pp. 215–223). Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Berne, Eric (1964). *Games People Play*. New York: Grove Press
- Bunar N., Cieslikowska D., Fomina J., Keatinge R., Olomofoe L., Trummer U. (2018). *Good practices in migrant integration: trainer's manual*. OSCE.
<https://www.osce.org/odihr/393527?download=true>
- Crenshaw, K. (1989), 'Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory, and Antiracist Politics', *University of Chicago Legal Forum*, Vol. 1989, No. N/A, pp. 139167.
- Dewey, J. (1897). My pedagogic creed. *The School Journal*. LIV
- Giannoukos G, Besas G, Galiropoulos Ch, Hioctour V. (2015). The Role of the Educator in Adult Education. *Journal of Education and Learning*. Vol. 9(3) pp. 237 240.
https://www.researchgate.net/publication/282488360_The_Role_of_the_Educator_in_Adult_Education
- Donna M. Stringer and Patricia A. Cassidy, *52 Activities for Improving CrossCultural Communication*. Boston: Intercultural Press, 2009.
- Gonzalez, J.M.; DarlingHammond, L. (1997). *New Concepts for New Challenges: Professional Development for Teachers of Immigrant Youth*. Topics in Immigrant Education 2. Center for Applied Linguistics, Washington, DC.; Delta Systems Inc., McHenry, IL.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED421018.pdf>
- Hammer, M. (2004). "The Intercultural Conflict Style Inventory: A Conceptual Framework and Measure of Intercultural Conflict Approaches". IACM 17th Annual Conference Paper. Available at <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.601981>
- Kolb, A. & Kolb, D. (2005). *Learning Styles and Learning Spaces: Enhancing Experiential Learning in Higher Education*. *Academy of Management Learning & Education*, 4.
- Kolb, D. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. New Jersey: PrenticeHall.
- LundyBonce, G. (2010) *Migrant Students: What We Need to Know to Help Them Succeed*.
https://www.colorincolorado.org/article/migrantstudentswhatweneedknowhelpthemsucceed?fbclid=IwAR1SQdaJJIoHuSn4zVkw95pT36b_pf1SXnlbOnQbvvb5O9mmDuHdjoO3jo
- Margo, Karen M. (2002). "Exploring Teaching Roles and Responsibilities in Adult Literacy Education: Do Teachers See Themselves as Transformative Educators?", *Adult Education Research Conference*. <http://newprairiepress.org/aerc/2002/papers/41>
- MaunonenEskelinen I., Kaikkonen L., Clayton P. (2015) *Counselling immigrant adults at an educational institution*. In Launikari, Mika and Puukari, Sauli (Eds) *Multicultural Guidance and Counselling: Theoretical foundations and best practices in Europe*, Chapter 14, pages pp. 265286. Institute for Educational Research and CIMO
<http://eprints.gla.ac.uk/2830/1/Maunonen2KaikkonenClayton.pdf>
- Morgan, J. (2016). Reshaping the role of a special educator into a collaborative learning specialist. *International Journal of Whole Schooling*, 12(1), pp. 4060.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1095368.pdf>
- Silva, M. C.; Cabezudo, A.; Christidis, C.; DemetriadouSaltet, V.; Halbartschlager, F.; Mihai, G. (2012). *Global Education Guidelines Concepts And Methodologies On Global Education For Educators And Policy Makers*. <https://rm.coe.int/168070eb85>

Simon, George, (2000). *Global Competences: 50 training activities for succeeding in international business*, HRD Press, Myers and Lambert ed.
Sivasailam "Thiagi" Thiagarajan with Raja Thiagarajan, *Barnga: A Simulation Game on Cultural Clashes*, Boston: Intercultural Press, 2006

Wintersteiner, W.; Grobbauer, H.; Diendorfer, G.; ReitmairJuárez, S. (2015). *Global Citizenship Education Citizenship Education for Globalizing Societies*. In cooperation with the Austrian Commission for UNESCO Klagenfurt, Salzburg, Vienna
https://www.peaceedcampaign.org/wpcontent/uploads/2015/11/GLOBALCITIZENSHIPEDUCATION_AUSTRIA.pdf

Lisälukemista

- Barbarash, L. (1999). *Multicultural Games*. Champaign, IL: Human Kinetics Press, 1999. 75 games from 43 countries or cultures.
- Bell, R. C. (1979). *Board and Table Games from Many Civilizations* (Rev. ed). New York: Dover. 182 board and tabletop games.
- BernierGrand, C. T. (2002). *Shake it, Morena! and other folklore from Puerto Rico*. Brookfield, CT: Millbrook. Traditional songs, games, riddles, recipes, and stories.
- Braman, A. N. (2002). *Kids Around The World Play! The Best Fun and Games From Many Lands*. New York: Wiley. Crafts, activities and games.
- Compass Point Books (2001, 2002). *Games Around the World*. Minneapolis, MN: Compass Point Books. 8 books, on Dominoes, Hopscotch, Jacks, Marbles, Magic Tricks, YoYo Tricks, Card Tricks and Juggling, with variations and how the game is played in different countries.
- Condon, J. C., and F. Yousef, (1975). *An Introduction to Intercultural Communication*. New York: MacMillan.
- Corbett, D., Cheffers, J., Sullivan, E. C. (2001). *Unique Games and Sports Around the World: A Reference Guide*. Westport, CT: Greenwood.
- Devoogt, A., & Russ, L. (1999). *The Complete Mancala Games Book: How to Play the World's Oldest Board Games*. New York: Marlowe. Rules for an array of different Mancala games.
- Fletcher, A. C. (1994). *Indian Games and Dances with Native Songs: Arranged from American Indian Ceremonials and Sports*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Fowler, S. M., & Mumford, M. G. (1995). *Intercultural Sourcebook: Crosscultural Training Methods*. Interactional methods of role plays, cultural contrast, and simulation games, and the cognitive methods of critical incidents, cultural assimilators and case studies.
- Gust, J., & McChesney, J. M. (1995). *Learning About Cultures: Literature, Celebrations, Games and Art Activities*. Carthage, IL: Teaching & Learning Company.
- Hamilton, L. (1996). *Child's Play Around the World: 170 Crafts, Games, and Projects for TwoToSixYearOlds*. New York: Berkeley Group/Perigee.
- Jones, B. (1987). *Step It Down: Games, Plays, Songs and Stories from the AfroAmerican Heritage*. Athens, GA: University of Georgia Press.
- Kim, Y. Y. (1986). *Interethnic Communication*. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- KimbleEllis, S. (2002). *Traditional African American Arts and Activities*. New York: Wiley.
- Kirchner, G. (2000). *Children's Games from Around the World* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Lankford, M. D. (1996). *Hopscotch Around the World*. New York: Beech Tree Books.

- Mameli Andrea and Pani Angela, (January 6, 2005). Giochi, simulazioni e questionari per educare alla pace. Guida pratica per gli educatori.
(<http://www.peacelink.it/agescipns/a/8938.html>)
- McIntosh P. (1990). “White Privilege: Unpacking the Invisible Knapsack” In: *Independent School*, Wellesley Collage Center for Research on Women
(<https://nationalseedproject.org/KeySEEDTexts/whiteprivilegeunpackingtheinvisibleknapsack>)
- Milord, S. (1999). *Hands Around the World: 365 Creative Ways to Build Cultural Awareness and Global Respect*. Milwaukee: Gareth Stevens.
- Murphy, S. (n.d.) *The Teacher’ s Handbook of Multicultural Games Children Play*. Ann Arbor, MI: Robbie Dean Press. 45 games from all over the world, with lessons plans for the classroom.
- Nelson, W. E., Glass, H. (1992). *International Playtime: Classroom Games and Dances from Around the World*. Carthage, IL: Fearon Teacher Aids.
- Orlando, L. (1999). *The Multicultural Game Book (Grades 16)*; New York: Scholastic. 70 traditional games from 30 countries.
- Pilger, M. A. (2002). *Multicultural Projects Index: Things to Make and Do to Celebrate Festivals, Cultures, and Holidays Around The World*. Englewood, CO: Libraries Unlimited.
- Saphiere, Dianne Hofner, Barbara Kappler Mikk, & Basma Ibrahim DeVries (2005). *Communication Highwire: Leveraging the Power of Diverse Communication Style*, Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Sierra, J. (1995). *Children's Traditional Games: Games from 137 Countries and Cultures*. Phoenix, AZ: Oryx Press.
- Zaslavsky, C. (1998). *Math Games and Activities From Around the World*. Chicago: Chicago Review Press.

Verkkoresurssit

Linguistic Integration of Adult Migrants (LIAM). Council of Europe.
(<https://www.coe.int/en/web/lang-migrants>)

UNESCO, (2006), “UNESCO Guidelines on Intercultural Education”, section of education for peace and human rights, division for the promotion of quality education, education sector, pp. 1-43.

LSA Inclusive Teaching Initiative, University of Michigan
(<http://sites.lsa.umich.edu/inclusive-teaching/>).

Erasmus+-projektit:

<https://reinclusion.eu/>

<http://www.erasmus-talking.eu/>

<http://inter-move.eu>

<http://win.radar.communicationproject.eu/web/>